

Mendelova univerzita v Brně
Zahradnická fakulta v Lednici
Ústav biotechniky zeleně

VZÁCNÉ DŘEVINY ZÁMECKÝCH ZAHRAD

Bakalářská práce

Vedoucí práce:
Ing. Pavel Bulíř, Ph.D.

Vypracovala:
Petra Halašková

Lednice 2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Petra Halašková**
Studijní program: Zahradní a krajinářská architektura
Obor: Zahradní a krajinářské realizace
Název tématu: **Vzácné dřeviny zámeckých zahrad**
Rozsah práce: 50-60 str.

Zásady pro vypracování:

1. Prostudujte odpovídající literární prameny, kriticky zhodnoťte a přehledně uspořádejte v nich obsažené údaje. Zaměřte se zejména na následující oblasti: a) definice a vymezení základní terminologie b) ekologicko-pěstitelskou a kulturně-historickou charakteristiku vybraného správního území, c) základní charakteristiku vybraných objektů zeleně (kategorie, typ, velikost, vlastnické či uživatelské právo, přístupnost objektu, jeho historický vývoj a význam, vývoj ve skladbě a proměnlivosti pěstovaného sortimentu rostlin, současný stav a režim péče o vegetační prvky), d) charakteristické či tematické používané sortimenty rostlin, e) odpovídající a platnou státní legislativu ve smyslu možné ochrany, péstební péče či podpory směřující ke zlepšení současného stavu těchto prvků a objektů (zákonné, dotační) f) posuďte kvalitu a kvantitu informačních zdrojů h) zaměřte se na nejdůležitější faktografii a pokuste se vyzdvihnout specifika/problémy jednotlivých objektů a vybraných vzácných/ významných dřevin.
2. Vypracujte terénní metodiku hodnocení a evidence významných či vzácných dřevin a aplikujte ji ve zvoleném správním celku (Zlínský kraj). Po konzultacích s vedoucím práce dále vyberte soubor vhodných objektů, v nichž provedete bližší terénní šetření a následnou kvalitativní a kvantitativní analýzu. Zjištěná data konfrontujte (je-li to možné) se staršími literárními zdroji či informacemi. Na základě provedené analýzy se pokuste vhodně interpretovat zjištěné závěry a navrhněte možné další možnosti/postupy pro práci s nimi.
3. Práci doplňte reprezentativní a průkaznou obrazovou dokumentací s věcnými komentáři a zákresy do mapových podkladů. Postup práce konzultujte s vedoucím nejméně dvakrát za semestr. Kompletní práci předložte k závěrečnému odsouhlasení nejpozději tři týdny před jejím odevzdáním.

Seznam odborné literatury:

1. HIEKE, K. *České šlechtění okrasných dřevin*. 1. vyd. [Průhonice]: Svaz školkařů České republiky, 2004. 231 s. ISBN 80-239-2182-7.
2. HIEKE, K. *Moravské zámecké parky a jejich dřeviny*. Praha: SZN, 1985. 307 s.
3. HIEKE, K. *Registrace okrasných matečných dřevin. : Zámecké parky Severomoravského kraje*. Závěrečná práce. Průhonice: 1981. 143 s.
4. KŘÍŽ, Z. – RIEDL, D. – SEDLÁK, J. *Významné parky Jihomoravského kraje*. Brno: Blok, 1978. 624 s.
5. RIEDL, D. – PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ, B. – PETRŮ, J. *Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Libri, 2004.
6. ROLOFF, A. – BAERTELS, A. *Die Gehölze : Bestimmung, Herkunft und Lebensbereiche, Eigenschaften und Verwendung*. Stuttgart: Eugen Ulmer Verlag, 1996. 694 s. ISBN 3-8001-3479-9.
7. GAIDA, W. – GROTHE, H. *Die Gehölze : Handbuch für Planung und Ausführung : [Investice do rozvoje ozdělávání, reg.č.: CZ1.07/2.2.00/15.0084]*. Berlin: Patzer, 2000. 319 s. ISBN 3-87617-096-6.
8. MACHOVEC, J. – HRUBÍK, P. – VREŠŤIAK, P. *Sadovnícka dendrológia : (hodnotenie biotických prokoc)*. 1. vyd. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2000. 228 s. ISBN 80-7137-702-3.
9. Další literatura bude upřesněna na konzultacích.

Datum zadání bakalářské práce: listopad 2013

Termín odevzdání bakalářské práce: květen 2015

L. S.

Petra Halašková
Autorka práce

Ing. Pavel Bulíř, Ph.D.
Vedoucí práce

doc. Ing. Pavel Šimek, Ph.D.
Vedoucí ústavu

doc. Ing. Robert Pokluda, Ph.D.
Děkan ZF MENDELU

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou bakalářskou prací na téma **Vzácné dřeviny zámeckých zahrad** vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v příloženém soupisu literatury. Souhlasím, aby práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Lednici dne

.....

podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Pavlu Bulířovi, Ph.D. za odborné vedení a veškeré rady a připomínky při zpracování práce. Dále Ing. Lence Křesadlové, Ph.D. z Národního památkového ústavu v Kroměříži za poskytnutí cenných informací a typů.

Velké díky patří především mé rodině a přátelům za upřímnou podporu a motivaci.

OBSAH

1	ÚVOD.....	13
2	CÍL PRÁCE.....	14
3	LITERÁRNÍ PŘEHLED	15
3.1	ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE	15
3.2	STÁTNÍ LEGISLATIVA	16
3.2.1	Ochrana dřevin rostoucích mimo les.....	16
3.2.2	Definice památného stromu jako kategorie ochrany přírody	17
3.2.3	Vyhlašování památných stromů	17
3.2.4	Evidence památných stromů	18
3.2.5	Péče o památné stromy	19
3.2.6	Význam památných stromů.....	20
3.2.7	Specifika ošetřování památných stromů.....	20
3.3	CHARAKTERISTIKA ZLÍNSKÉHO KRAJE	22
3.3.1	Poloha území	22
3.3.2	Ekologicko-pěstitelská charakteristika.....	22
3.3.3	Historický vývoj	24
3.3.4	Zámecké zahrady ve Zlínském kraji	26
3.4	CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH OBJEKTŮ ZELENĚ	27
3.4.1	Bílovice (okres Uherské Hradiště)	27
3.4.2	Branky na Moravě (okres Vsetín)	28
3.4.3	Březolupy (okres Uherské Hradiště)	28
3.4.4	Buchlovice (okres Uherské Hradiště).....	29
3.4.5	Holešov (okres Kroměříž)	30
3.4.6	Hošťálková (okres Vsetín)	31
3.4.7	Kelč (okres Vsetín).....	32
3.4.8	Kroměříž – Podzámecká zahrada (okres Kroměříž)	33
3.4.9	Kroměříž – Květná zahrada (okres Kroměříž)	34
3.4.10	Kvasice (okres Kroměříž)	36
3.4.11	Lešná u Valašského Meziříčí (okres Vsetín).....	36

3.4.12	Lešná u Zlína (okres Zlín).....	38
3.4.13	Liptál (okres Vsetín).....	38
3.4.14	Litenčice (okres Kroměříž)	39
3.4.15	Nový Světlov (okres Uherské Hradiště).....	39
3.4.16	Valašské Meziříčí (okres Vsetín)	40
3.4.17	Vizovice (okres Zlín).....	41
3.4.18	Vsetín (okres Vsetín).....	42
3.4.19	Zborovice (okres Kroměříž).....	43
3.4.20	Zdounky (okres Kroměříž).....	43
3.4.21	Zlín (okres Zlín)	43
4	MATERIÁL A METODY	45
4.1	METODIKA HODNOCENÍ A EVIDENCE VZÁCNÝCH DŘEVIN	45
4.1.1	Identifikační a dendrometrické údaje	45
4.1.2	Biologicko-ekologické charakteristiky.....	48
5	VÝSLEDKY.....	52
5.1	EVIDENCE VÝZNAMNÝCH DŘEVIN.....	52
6	DISKUSE	55
6.1	INFORMAČNÍ ZDROJE.....	55
6.2	EVIDENCE VÝZNAMNÝCH DŘEVIN.....	56
6.3	VYBRANÉ OBJEKTY ZELENĚ.....	57
7	ZÁVĚR.....	59
8	SOUHRN A RESUME, KLÍČOVÁ SLOVA	61
9	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	62
10	PŘÍLOHY	65

Seznam obrázků

- Obrázek 1: Mapa zámeckých zahrad Zlínského kraje
- Obrázek 2: Geonomická mapa České a Slovenské republiky (HURYCH a PINC, 1996)
- Obrázek 3: Graf stáří evidovaných dřevin
- Obrázek 4: Graf zastoupení zdravotního stavu
- Obrázek 5: Graf zastoupení věkových stadií
- Obrázek 6: Dřevina č. 1 - *Acer negundo* (foto 10. 4. 2015)
- Obrázek 7: Dřevina č. 2 - *Taxodium distichum* (foto 10. 4. 2015)
- Obrázek 8: Dřevina č. 3 - *Prunus subhirtella* 'Pendula' (foto 17. 4. 2015)
- Obrázek 9: Dřevina č. 4 - *Sorbus aucuparia* 'Pendula' (foto 17. 4. 2015)
- Obrázek 10: Dřevina č. 5 - *Ulmus glabra* 'Pendula' (foto 17. 4. 2015)
- Obrázek 11: Dřevina č. 6 - 8 - *Robinia pseudoacacia* 'Bessoniana' (foto 10. 4. 2015)
- Obrázek 12: Dřevina č. 8 - *Robinia pseudoacacia* 'Bessoniana' (foto 10. 4. 2015)
- Obrázek 13: Dřevina č. 9 - *Fagus sylvatica* 'Pendula' (foto 18. 4. 2015)
- Obrázek 14: Dřevina č. 10 - *Pinus jeffreyi* (foto 18. 4. 2015)
- Obrázek 15: Dřevina č. 11 - *Pterocarya fraxinifolia* (foto 18. 4. 2015)
- Obrázek 16: Dřevina č. 12 - *Fagus sylvatica* 'Atropunicea' (foto 3. 10. 2014)
- Obrázek 17: Dřevina č. 12 - *Fagus sylvatica* 'Atropunicea' (foto 22. 3. 2015)
- Obrázek 18: Dřevina č. 13 - *Paulownia tomentosa* (foto 3. 10. 2014)
- Obrázek 19: Dřevina č. 13 - *Paulownia tomentosa* (foto 22. 3. 2015)
- Obrázek 20: Dřevina č. 14 - *Quercus robur* (foto 3. 10. 2014)
- Obrázek 21: Dřevina č. 14 - *Quercus robur* (foto 22. 3. 2015)
- Obrázek 22: Dřevina č. 15 - *Gleditsia triacanthos* (foto 11. 4. 2015)
- Obrázek 23: Dřevina č. 16 - *Picea abies* (foto 11. 4. 2015)
- Obrázek 24: Dřevina č. 17 - *Abies concolor* (foto 27. 3. 2015)
- Obrázek 25: Dřevina č. 18 - *Fagus sylvatica* 'Atropunicea' (foto 27. 3. 2015)
- Obrázek 26: Dřevina č. 19 - *Fraxinus excelsior* 'Pendula' (foto 27. 3. 2015)
- Obrázek 27: Dřevina č. 20 - *Catalpa bignonioides* (foto 4. 10. 2014)
- Obrázek 28: Dřevina č. 20 - *Catalpa bignonioides* (foto 10. 4. 2015)
- Obrázek 29: Dřevina č. 21 - *Ginkgo biloba* (foto 4. 10. 2014)

Obrázek 30: Dřevina č. 21 - *Ginkgo biloba* (foto 10. 4. 2015)
Obrázek 31: Dřevina č. 22 - *Liriodendron tulipifera* (foto 10. 4. 2015)
Obrázek 32: Dřevina č. 23 - *Liriodendron tulipifera* (foto 10. 4. 2015)
Obrázek 33: Dřevina č. 24 - *Pinus strobus* (foto 10. 4. 2015)
Obrázek 34: Dřevina č. 25 - *Carpinus betulus* (foto 10. 4. 2015)
Obrázek 35: Dřevina č. 26 - *Juglans nigra* (foto 10. 4. 2015)
Obrázek 36: Dřevina č. 27 - *Quercus robur* (foto 10. 4. 2015)
Obrázek 37: Dřevina č. 28 - *Corylus colurna* (foto 17. 4. 2015)
Obrázek 38: Dřevina č. 29 - *Liquidambar styraciflua* (foto 17. 4. 2015)
Obrázek 39: Dřevina č. 30 - *Pinus armandii* (foto 17. 4. 2015)
Obrázek 40: Dřevina č. 31 - *Cryptomeria japonica* (foto 12. 4. 2015)
Obrázek 41: Dřevina č. 32 - *Pseudolarix amabilis* (foto 12. 4. 2015)
Obrázek 42: Dřevina č. 33 - *Sciadopitys verticillata* (foto 12. 4. 2015)
Obrázek 43: Dřevina č. 34 - *Fagus sylvatica* 'Atropunicea' (foto 11. 4. 2015)
Obrázek 44: Dřevina č. 35 - *Ulmus minor* (foto 11. 4. 2015)
Obrázek 45: Dřevina č. 36 - *Fraxinus excelsior* (foto 18. 4. 2015)
Obrázek 46: Dřevina č. 37 - *Fagus sylvatica* 'Atropunicea' (foto 4. 4. 2015)
Obrázek 47: Dřevina č. 38 - *Ginkgo biloba* (foto 4. 4. 2015)
Obrázek 48: Dřevina č. 39 - *Quercus robur* (foto 4. 4. 2015)
Obrázek 49: Dřevina č. 40 - *Carya ovata* (foto 27. 3. 2015)
Obrázek 50: Dřevina č. 41 - *Fagus sylvatica* 'Atropunicea' (foto 27. 3. 2015)
Obrázek 51: Dřevina č. 42 - *Pinus strobus* a *Carpinus betulus* (foto 27. 3. 2015)
Obrázek 52: Dřevina č. 43 - *Fagus sylvatica* 'Rohanii' (foto 5. 10. 2014)
Obrázek 53: Dřevina č. 43 - *Fagus sylvatica* 'Rohanii' (foto 22. 3. 2015)
Obrázek 54: Dřevina č. 44 - *Tilia cordata* (foto 5. 10. 2014)
Obrázek 55: Dřevina č. 44 - *Tilia cordata* (foto 22. 3. 2015)
Obrázek 56: Dřevina č. 45 - *Tilia cordata* (foto 5. 10. 2014)
Obrázek 57: Dřevina č. 45 - *Tilia cordata* (foto 22. 3. 2015)
Obrázek 58: Dřevina č. 46 - *Fraxinus excelsior* 'Pendula' (foto 11. 4. 2015)
Obrázek 60: Dřevina č. 48 - *Tilia cordata* (foto 11. 4. 2015)
Obrázek 59: Dřevina č. 47 - *Phellodendron amurense* (foto 11. 4. 2015)
Obrázek 61: Dřevina č. 49 - *Platanus ×hispanica* (foto 10. 4. 2015)
Obrázek 62: Dřevina č. 50 - *Platanus ×hispanica* (foto 10. 4. 2015)
Obrázek 63: Dřevina č. 51 - *Ulmus laevis* (foto 10. 4. 2015)

- Obrázek 64: Dřevina č. 52 - *Quercus petraea* (foto 10. 4. 2015)
Obrázek 65: Dřevina č. 53 - *Catalpa bignonioides* (foto 29. 9. 2014)
Obrázek 66: Dřevina č. 53 - *Catalpa bignonioides* (foto 29. 3. 2015)
Obrázek 67: Dřevina č. 54 - *Magnolia solangiana* (foto 29. 9. 2014)
Obrázek 68: Dřevina č. 54 - *Magnolia solangiana* (foto 29. 3. 2015)
Obrázek 69: Dřevina č. 55 - *Ulmus laevis* (foto 29. 9. 2014)
Obrázek 70: Dřevina č. 55 - *Ulmus laevis* (foto 29. 3. 2015)

Seznam tabulek

- Tabulka 1: Charakteristika jednotlivých výrobních typů (HURYCH a PINC, 1996)
Tabulka 2: Porovnání krajů České republiky
Tabulka 3: Porovnání území bývalých okresů Zlínského kraje
Tabulka 4: Charakteristika stanoviště (PEJCHAL, 2008)
Tabulka 5: Věkové kategorie
Tabulka 6: Stupnice hodnocení zdravotního stavu
Tabulka 7: Stupnice hodnocení vývojového stadia (PEJCHAL a ŠIMEK, 2012)
Tabulka 8: Pěstební formy stromu (KOLAŘÍK, 2005, 2008)
Tabulka 9: Zastoupení památných stromů v zámeckých objektech zeleně Zlínského kraje
Tabulka 10: Druhové složení evidovaných dřevin
Tabulka 11: Hodnoty obvodů kmene evidovaných dřevin
Tabulka 12: Hodnoty výšek evidovaných dřevin
Tabulka 13: Hodnotící formulář č. 1
Tabulka 14: Hodnotící formulář č. 2
Tabulka 15: Hodnotící formulář č. 3
Tabulka 16: Hodnotící formulář č. 4
Tabulka 17: Hodnotící formulář č. 5
Tabulka 18: Hodnotící formulář č. 6
Tabulka 19: Hodnotící formulář č. 7
Tabulka 20: Hodnotící formulář č. 8
Tabulka 21: Hodnotící formulář č. 9
Tabulka 22: Hodnotící formulář č. 10

Tabulka **23**: Hodnotící formulář č. 11
Tabulka **24**: Hodnotící formulář č. 12
Tabulka **25**: Hodnotící formulář č. 13
Tabulka **26**: Hodnotící formulář č. 14
Tabulka **27**: Hodnotící formulář č. 15
Tabulka **28**: Hodnotící formulář č. 16
Tabulka **29**: Hodnotící formulář č. 17
Tabulka **30**: Hodnotící formulář č. 18
Tabulka **31**: Hodnotící formulář č. 19
Tabulka **32**: Hodnotící formulář č. 20
Tabulka **33**: Hodnotící formulář č. 21
Tabulka **34**: Hodnotící formulář č. 22
Tabulka **35**: Hodnotící formulář č. 23
Tabulka **36**: Hodnotící formulář č. 24
Tabulka **37**: Hodnotící formulář č. 25
Tabulka **38**: Hodnotící formulář č. 26
Tabulka **39**: Hodnotící formulář č. 27
Tabulka **40**: Hodnotící formulář č. 28
Tabulka **41**: Hodnotící formulář č. 29
Tabulka **42**: Hodnotící formulář č. 30
Tabulka **43**: Hodnotící formulář č. 31
Tabulka **44**: Hodnotící formulář č. 32
Tabulka **45**: Hodnotící formulář č. 33
Tabulka 46: Hodnotící formulář č. 34
Tabulka 47: Hodnotící formulář č. 35
Tabulka 48: Hodnotící formulář č. 36
Tabulka 49: Hodnotící formulář č. 37
Tabulka 50: Hodnotící formulář č. 38
Tabulka 51: Hodnotící formulář č. 39
Tabulka 52: Hodnotící formulář č. 40
Tabulka 53: Hodnotící formulář č. 41
Tabulka 54: Hodnotící formulář č. 42
Tabulka 55: Hodnotící formulář č. 43
Tabulka 56: Hodnotící formulář č. 44

Tabulka 57: Hodnotící formulář č. 45
Tabulka 58: Hodnotící formulář č. 46
Tabulka 59: Hodnotící formulář č. 47
Tabulka 60: Hodnotící formulář č. 48
Tabulka 61: Hodnotící formulář č. 49
Tabulka 62: Hodnotící formulář č. 50
Tabulka 63: Hodnotící formulář č. 51
Tabulka 64: Hodnotící formulář č. 52
Tabulka 65: Hodnotící formulář č. 53
Tabulka 66: Hodnotící formulář č. 54
Tabulka 67: Hodnotící formulář č. 55

1 ÚVOD

Zámecké zahrady či parky většinou tvoří se sídlem jeden organický celek. Nejdříve sloužily jako zásobní a užitkové prostory, postupem času ovšem získaly funkci reprezentující své majitele. Podléhaly nejrůznějším dobovým trendům, což se projevilo nejen na změně kompozice, ale i v sortimentu a způsobu použití rostlin. V současnosti jsou zámecké zahrady a parky bohatým zdrojem inspirace a přírodních vzácností nejen v podobě zachovalých dřevin.

Se stromy je to v podstatě jako s lidmi. Stejně jako člověk může zaujmout vzhledem, chůzí, nebo výrazem tváře, tak i věkovitý a památný strom přinutí člověka k zastavení díky svému vzhledu. A ve srovnání stromu s člověkem můžeme klidně pokračovat dál (HRUŠKOVÁ, 2003).

Jako vlasy zdobí ženu, tak malebnost stromu vytváří jeho koruna. U stromů je nádhernou ozdobou a současně životní jistotou díky listům na jejich větvích. Kmen je symbolem pevnosti stromu a nejnápadnějším měřítkem věkovitosti a památnosti. V mladém věku hladká kůra se časem mění v silnou borku. Hluboké vrásky a praskliny nám můžou připomínat vrásky na tváři člověka. Stářím nebo nehodou se stává, že se kmen otevře a odkryje dutinu. Dutiny se staly osobitým světem prohlubní, záhybů a nárůstů. Z tohoto tajemného světa samého pro sebe je při troše štěstí možné zahlédnout nahoře mezi větvemi nebe. V neposlední řadě nemůžeme zapomenout ani na tu část, která je skrytá v zemi. Tedy na nepřístupné kořeny, které jsou svými tvary, narůstáním, úporností i silou záhadné. Kořeny musejí nalézat vodu a živiny, probíjet se mezi kameny do délky i plochy. A ještě k tomu mají na starost držení a kotvení hmotného kmene a koruny. Stářím se někdy může stát, že části kořenů vystoupí nad zem, což se dá přirovnat k žilám na ruce zestárlé v práci (HRUŠKOVÁ, 2003).

„Z milionů stromů, které člověk během svého života mine, vystupují památné stromy jako pohoří z plastické mapy. Nekonečnou rozlohu lesa vnímáte jako plochu, mohutnost památných stromů jako objem. ... Některý se vryje člověku do paměti svou korunou, jiný masivní mohutností kmene. Podle počasí, podle ročního období, podle denní doby, pokaždé vás potká jiné světlo a z něj plynoucí jiná modelace stromu. Je to nenafotografovatelné, nenafilmovatelné, nepopsatelné a nevyslovitelné – lze to jen prožít.“ (Bedřich Ludvík in HRUŠKOVÁ, 2003)

2 CÍL PRÁCE

Cílem bakalářské práce bylo prostudovat literaturu k danému tématu a posoudit její kvalitu a kvantitu. Definovat základní pojmy týkající se různých stupňů významnosti dřevin, charakterizovat území Zlínského kraje a následně popsat jednotlivé objekty zeleně a jejich problémy. Prostudovat odpovídající a platnou státní legislativu ve smyslu možné ochrany a péče o vzácné dřeviny, která by mohla vést ke zlepšení jejich současného stavu. Dále vypracovat terénní metodiku hodnocení a evidence významných či vzácných dřevin a aplikovat ji ve vybraných objektech Zlínského kraje. Na základě provedeného bližšího šetření vhodně interpretovat zjištěné závěry a navrhnout možné další možnosti a postupy pro práci s nimi.

3 LITERÁRNÍ PŘEHLED

3.1 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE

Dřevina

Dřeviny jsou víceleté rostliny, jejichž nadzemní části druhotně tloustnou a dřevnatí. Postupně vytvářejí kmeny a větve, které jsou kryté borkou. Během životního cyklu obvykle vícekrát kvetou a plodí (ÚRADNÍČEK a kol., 2001).

Dřevina rostoucí mimo les

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a jeho prováděcí vyhláška č. 395/1992 Sb. definuje pojem dřevina rostoucí mimo les jako stromy či keře rostoucí jednotlivě nebo ve skupinách ve volné krajině i v sídelních útvarech na pozemcích mimo lesní půdní fond.

Mohutná dřevina

Tento pojem definuje jedince, který na dané lokalitě vyniká svými růstovými parametry nad ostatními svého druhu, pomáhá dotvářet charakteristický ráz krajiny svou jedinečností a zvláštností (MADĚRA, 2002). Dle LONSDALE (1999) se jedná o starý a hodnotný exemplář, u kterého se můžeme domnívat, že přežívá typické věkové rozmezí svého druhu.

Památný strom

Památné stromy jsou mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí, které lze vyhlásit rozhodnutím orgánu ochrany přírody po splnění zákonem předepsaných požadavků. Památné stromy vynikají svým vzrůstem, věkem, jsou to významné krajinné dominanty, zvláště cenné introdukované dřeviny a v neposlední řadě dřeviny historicky cenné, které připomínají významnou událost nebo jsou s nimi spojeny různé pověsti a báje (REŠ, 1998). Památné stromy jsou považovány za součást vzácných a významných dřevin.

Solitér

Dřevina rostoucí mimo les jednotlivě, v nezapojeném porostu (KOLAŘÍK, 2003).

Starý strom

Při formulaci definice tohoto pojmu musí být bráno v úvahu dosažení různého maximálního stáří pro různé taxony. LONSDALE (1999) považuje za starý strom každého jedince, který přežil typické věkové rozpětí pro daný druh.

Vegetační prvek

Vegetační prvek je základní prostorotvorná složka díla zahradní či krajinářské architektury. Vegetační prvek je určen fyziognomií (vzhledem), prostorovým uspořádáním a způsobem pěstování. (PEJCHAL a ŠIMEK, 2012)

Dřevinné vegetační prvky

Dřevinné vegetační prvky jsou logickou podmnožinou všech vegetačních prvků. (PEJCHA a ŠIMEK, 2012)

Významná (vzácná) dřevina

Strom je považován za "významný" v případě, když je velmi starý, velmi velký, má netradiční habitus, má jedinečné postavení v krajině nebo je s ním spojená historická událost (ULLRICH ET AL., 2009, KÜHN ET AL., 2005).

Významné dřeviny nejsou státem chráněny jako památné stromy, ale mohou být považovány za vhodné adepty na památné stromy a zlepšit si tak zajištění vhodné ochrany a péče. Bez státní ochrany se k významným dřevinám přistupuje jako k běžným dřevinám a není jim tedy věnována žádná speciální péče. Zvláště významné dřeviny by si tedy měly zasluhovat stejný přístup jako památné stromy.

3.2 STÁTNÍ LEGISLATIVA

3.2.1 Ochrana dřevin rostoucích mimo les

Dřeviny rostoucí mimo les (dále jen dřeviny), což jsou stromy a keře rostoucí jednotlivě nebo ve skupinách volně v krajině i v sídelních útvarech na pozemcích mimo lesní půdní fond, jsou obecně chráněny před poškozováním a ničením zákonem č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o ochraně přírody a krajiny (dále jen zákon). Do obecné ochrany patří i ovocné druhy dřevin. O dřeviny pečují, ošetřují a udržují je jejich vlastníci, popřípadě vlastníci pozemků, na kterých dřeviny rostou. Další podrobnosti, především velikost dřevin, pro které není třeba povolení ke kácení dřevin, stanoví prováděcí předpis – vyhláška Ministerstva životního prostředí České republiky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, v platném znění (dále jen vyhláška). Žádost o povolení ke kácení může podat pouze majitel pozemku, na kterém dřevina roste, a je tedy vlastníkem dřeviny. Zvláštní statut ochrany přísluší památným stromům, které tvoří důležitou součást vzácných dřevin.

3.2.2 Definice památného stromu jako kategorie ochrany přírody

Do zvláštní ochrany dřevin patří ochrana památných stromů. Památné stromy jsou pojmem, který je v naší legislativě zakotven od roku 1992, kdy byl vydán zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Významné stromy měly zvýšenou ochranu zabezpečenou již v zákoně č. 40/1956 Sb. a to ve formě chráněných přírodních výtvorů, případně chráněných přírodních památek.

Památné stromy jsou přesahovým tématem ochrany přírody a krajiny, velký význam mají nejen jako přírodní hodnota, ale i jako hodnota historická, kulturní a společenská.

V kategorii „Památný strom“ je možné prohlásit za zvláště chráněné dřeviny, vynikající svým vzrůstem, věkem, významné krajinné dominanty, zvláště cenné introdukované dřeviny a také dřeviny historicky cenné, které jsou pamětníky, nebo památníky historie, připomínají historické události nebo jsou s nimi spojeny různé pověsti a báje. Památné stromy jsou živé části přírody, živé organizmy, které poskytují v ekosystému biotop nebo i útočiště pro velké množství organismů od hub přes bezobratlé živočichy, netopýry až po hnízda ptáků a drobné savce v dutinách nebo ve větvích. Především nejstarší stromy jsou i genetickým bohatstvím z důvodu častého pozůstatku původních populací dřevin v přírodě a zájmu o záchranu jejich genofondu pro budoucnost. Dosud ovšem nebyla stanovena podrobnější kritéria ve formě parametrů obvodu kmene, výšky nebo stáří pro výběr dřevin pro kategorii památných stromů. Při posuzování potřeby chránit strom jako památný je nutné posuzovat důvody ochrany ze všech výše uvedených hledisek. Do této kategorie mohou patřit i stromy mladé, ke kterým se váže historická událost, nebo jsou to dendrologické zvláštnosti (KOLARÍK, 2003).

3.2.3 Vyhlášení památných stromů

Návrh na vyhlášení památných stromů příslušným orgánům ochrany přírody může podat každý občan České republiky nebo právnická osoba. Kompetentním orgánem ochrany pro vyhlášení památných stromů jsou pověřené obecní úřady a jim na úroveň postavené úřady statutárních měst, Magistrát hlavního města Prahy, na území národních parků, chráněných krajinných oblastí (dále jen CHKO) a na území národních přírodních památek a národních přírodních rezervací a jejich ochranné pásmo (dále jen OP) správy národních parků a správy CHKO, na území přírodních rezervací, přírodních památek a jejich OP (mimo národní parky a jejich ochranné pásmo, mimo CHKO,

vojenské újezdy a objekty důležité pro obranu státu) krajské úřady, na území vojenských újezdů újezdní úřady, na pozemcích, které tvoří součást objektů důležitých pro obranu státu mimo vojenské újezdy, Ministerstvo životního prostředí.

Návrh musí obsahovat základní údaje o umístění dřeviny, údaje o dřevině a zdůvodnění návrhu ochrany. Následně je návrh odborně dopracován a doplněn náležitostmi podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. K vyhlášení ochrany dojde na základě oznámení záměru vyhlásit dřevinu za památný strom a následujícího správního řízení. Na základě správního řízení vydá příslušný orgán ochrany přírody rozhodnutí o vyhlášení ochrany památného stromu. Ochrana památného stromu se vztahuje na všechny části a stadia stromu. Pokud zanikne památný strom nebo důvod jeho ochrany, může příslušný orgán ochrany zrušit. Před vydáním povolení ke kácení, pokud je to nezbytné, musí být ochrana památného stromu zrušena, opět správním rozhodnutím příslušného orgánu ochrany přírody (KOLARŮ, 2003).

3.2.4 Evidence památných stromů

Památné stromy (vyhlášené i smluvně chráněné) jsou evidovány v Ústředním seznamu ochrany přírody (dále jen „ústřední seznam“), který vede Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen AOPK ČR). Vyhláška č. 395/1992 Sb. ukládá všem orgánům ochrany přírody, které mají oprávnění vyhlášovat památné stromy, předat do 30 dnů ode dne vyhlášení stanovené podklady do ústředního seznamu, který je pod vedením AOPK ČR v Praze.

Ústřední seznam zahrnuje soupis, popis, geometrické a polohové určení, právní a odbornou dokumentaci památných stromů včetně jejich ochranných pásem a smluvně chráněných památných stromů zřízených podle § 39 zákona, nacházejících se na území České republiky (AOPK ČR, 2015). V databázi jsou zpracovávány veškeré základní údaje o vyhlášených památných stromech, jedná se především o: název chráněného objektu a jeho evidenční číslo, údaje topografické, základní charakteristiky stromů, počet jedinců, název druhu dřeviny, obvod kmene ve výšce 1,3 m nad zemí, výška stromu, výška koruny, šířka koruny, stáří, zdravotní stav, datum popisu, zdůvodnění ochrany, vymezení ochranného pásma, provedená ošetření nebo konzervace, navrhovaná opatření, údaje o literatuře, údaje o fotodokumentaci, údaje o fyziologickém stavu, údaje o historickém významu, pověstech apod., o dalším měření, roku měření, dále jsou uvedeny údaje o vyhlášení a případně další údaje (KOLARŮ, 2003).

Informace o památných stromech jsou vedeny jak v papírové, listinné podobě (archiv Ústředního seznamu ochrany přírody – dále jen ÚSOP), tak v digitální (databáze památných stromů – dostupná ze stránky <http://drusop.nature.cz>). Zde jsou evidovány údaje převzaté z vyhlášovacích dokumentace památných stromů a další odborné údaje o památných stromech s ohledem na aktuální stav.

Památné stromy jsou v terénu označeny tabulemi s malým státním znakem České republiky a tabulemi s textem „památný strom“ nebo „památné stromy“.

3.2.5 Péče o památné stromy

Podle § 7, odst. 2 zákona č.114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších právních předpisů, je správná péče o památné stromy povinností vlastníka stromu, respektive pozemku, na kterém památný strom roste. Všechny zásahy péče o památné stromy musí ze zákona odsouhlasit orgán ochrany přírody, který je oprávněn vyhlášovat nebo rušit ochranu památných stromů. Souhlas orgánu ochrany přírody by měl vycházet z odborného posouzení potřeby navrhovaných opatření. Pokud chce někdo provést ošetření památného stromu, musí předem orgán ochrany přírody požádat o udělení souhlasu s tímto ošetřením. Z žádosti musí být patrný rozsah zamýšleného zásahu (slovní popis, zákres, zákres do fotodokumentace, projekt). Orgán ochrany přírody souhlas udělí ve formě správního rozhodnutí, a to pouze tehdy a v takovém rozsahu, který zajišťuje, že nedojde k poškození památného stromu. Všechny provedené zásahy je třeba zaznamenat v Jednotné databázi památných stromů (dále jen JDPS). Zásahy musí být provedeny na vysoké odborné úrovni, nejlépe certifikovanou arboristickou firmou. Je nutné provést dokumentaci zásahu, včetně fotografické, před zásahem i po zásahu. Dokumentace zásahu, ve formě zprávy o ošetření, by měla být součástí objednávky jejího provedení. Kopie zprávy o ošetření bude uložena v centrální dokumentaci ÚSOP. K provedení zásahů v ochranném pásmu je nutný předchozí souhlas k činnosti. U případů základního ochranného pásma ze zákona je v odůvodněných případech třeba vydat výjimku dle § 56, odst.1. Vzhledem k finanční náročnosti ošetřování památných stromů je možno využít dotací z dotačních titulů ke krytí nákladů (alespoň částečnému). Podrobné informace jsou k dispozici na internetových stránkách www.dotace.nature.cz. Technika a technologie zásahů a ošetření se v zásadě neliší od technik a technologií užívaných u dřevin rostoucích mimo les KOLAŘÍK a kol. (2003, 2005). U památných stromů, kde to provozně

bezpečnostní situace dovoluje, je žádoucí použít metody přírodě blízké s omezením tvrdých zásahů, v zájmu zachování dalších mikroekosystémů jiných biot (REŠ, 2010).

Při výběru památných stromů je potřeba postupovat uvážlivě nejen z hlediska důvodů jejich ochrany, ale i zdravotního stavu a možností další ochrany. Prohlášení za památné stromy by si zasloužil i určitý počet jedinců v mladém nebo relativně mladším věku (tj. asi 150 – 200 let), které tak budou mít možnost „dožít“ se úctyhodného věku a svědčit o naší současné době budoucím generacím (KOLAŘÍK, 2003).

3.2.6 Význam památných stromů

Význam památných stromů se dá hodnotit z hlediska biologického a přírodovědného, krajinářského, historického, estetického, je možno hledat odraz či odezvu starých a pamětihodných stromů v umění slovesném, malířském i hudebním (KOLAŘÍK, 2003).

Staré stromy byly uctívány lidmi odedávna. Poskytovaly jim hodně užitečného – potravu, dřevo na oheň, nástroje, části zbraní, stavební materiál, hračky pro děti, úkryt před nepřáteli a nepohodou; dřevo stromů je provázelo, a vlastně do dnešní doby provází, od narození až po smrt. Brzy se staré stromy staly předmětem kultu a němými svědky minulosti. Jsou poselstvím minulosti, které předáváme dalším generacím (KOLAŘÍK, 2003).

Z dendrologického hlediska jsou památné stromy významné tím, že jejich ochranou pečujeme o významné exempláře různých taxonů autochtonních i introdukovaných dřevin. Velký význam má i uchování genetického bohatství, protože nejstarší památné stromy jsou s největší pravděpodobností fragmenty starých (skoro původních) populací našich domácích dřevin (KOLAŘÍK, 2003).

Památné stromy mají také velký význam v naší kulturní krajině, často jsou krajinnými dominantami, jsou významné svým vzrůstem, věkem, často jsou součástí historických a kulturních památek, k některým se váže pověst nebo historická událost, jsou pamětí krajiny, pomáhají utvářet její krajinný ráz (KOLAŘÍK, 2003).

V neposlední řadě jsou památné stromy významné z hlediska výchovného a etického. Dotvářejí povědomí národní sounáležitosti, vlastenectví, napomáhají tříbení smyslu pro krásu, vztahu k živé přírodě okolo nás (KOLAŘÍK, 2003).

3.2.7 Specifika ošetřování památných stromů

Péče o památné stromy a jejich ošetřování se provádí na základě poznatků o růstu a fyziologii dřevin. Využívá prostředky, metody a technologie jako při

ošetřování jiných dřevin. Ošetřování památných stromů má také svou historii a vývoj metod, názorů, technik a technologií, protože staré a významné stromy vždy vyžadovaly přednostně péči, která měla za cíl prodloužení jejich života na co nejdelší dobu. Jednalo se o někdejší vyzdívání dutin, ošetřování a konzervace stromů Ing. Fričem v třicátých letech minulého století, nebo období stromové chirurgie v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století. V dnešní arboristice jde především o přírodě blízké metody ošetřování stromů (KOLAŘÍK, 2003). Ošetřování památných stromů spočívá především v udržovacích zdravotních řezech a instalacích dynamických nebo pevných vazeb. Všechny zásahy mají podpořit vitalitu, zlepšit zdravotní stav stromu a prodloužit jeho životnost.

Specifika ošetřování památných stromů není vůbec jednoduché charakterizovat. Přístup k ošetření památných stromů musí být individuální, velmi uvážlivý a neuspěchaný, a co nejšetrnější, aby míra rizika byla co nejmenší. Je žádoucí upřednostňovat metody přírodě blízkého ošetřování památných stromů, pokud to ohledy na bezpečnost dovolují. U kategorie památných stromů se musí omezit radikální a rozsáhlé zásahy, ze kterých stejně nemívá strom žádný prospěch (KOLAŘÍK, 2003).

Při řezu starých a odumírajících stromů, ke kterým památné stromy většinou patří, se dbá především na nutnost obvodové redukce koruny, kdy jde v podstatě o jediný způsob kvalitního zajištění provozní bezpečnosti. Vzhledem k přirozenému odumírání primární koruny se jedná o zásah, který se snaží napodobit přirozeně probíhající procesy ve starých stromech. Dále se pečuje o větve ve spodních částech koruny, kdy se jedná o partie, které představují pro strom zásadní možnost zmlazení a postupu do nižšího stádia stupnice fyziologického stáří. Přítomnost odumřelých větví u starých stromů jednak dotváří přirozený estetický efekt a především je nepostradatelnou nikou pro přežívání širokého spektra dalších organismů. Zajištění odpovídající provozní bezpečnosti stanoviště nemusí proto vždycky znamenat odstranění všech odumřelých větví. Staré stromy jsou vzácné a nenahraditelné biotopy pro jiné organismy, které se nesmí řezem ničit. Z hlediska technologie řezu se provádí na starých stromech většinou pouze řezy bezpečnostní a redukční. Platí zásada, že z koruny starého stromu se odstraňuje pouze to, co je reálným bezpečnostním rizikem pro něj samotného nebo pro jeho nejbližší okolí. Veškeré ostatní větve v koruně jsou ponechány bez zásahu (ŽDÁRSKÝ a kol, 2008).

3.3 CHARAKTERISTIKA ZLÍNSKÉHO KRAJE

3.3.1 Poloha území

Zlínský kraj se rozprostírá na jihovýchodní Moravě na historickém rozhraní mezi českými a uherskými zeměmi. Na severovýchodě sousedí s Moravskoslezským krajem, na severozápadě s Olomouckým krajem, na jihozápadě s Jihomoravským krajem a na jihovýchodě se Slovenskem. Metropolí kraje je mladé město Zlín s 80 000 obyvateli. Mapa Zlínského kraje se zaznamenanými zámeckými zahradami viz Přílohy, Obr. 1.

3.3.2 Ekologicko-pěstitelská charakteristika

Krajinný ráz území dokazuje skutečnost, že Zlínský kraj je mimořádně rozmanitý region (ZLÍNSKÝ KRAJ, 2003). Rozmanité přírodní podmínky mají vliv na charakter jeho osídlení a způsob využití jeho krajiny a přírodních zdrojů již od dob Velkomoravské říše (PODHORSKÝ, 2006). Krajinu tvoří plochy vhodné pro intenzivní zemědělskou produkci i podhorské oblasti ideální pro pastevectví. V drsných horských pásmech jsou dobré podmínky pro těžbu dřeva a následnou dřevozpracující výrobu. Nacházejí se zde také prosluněné vinařské oblasti (ZLÍNSKÝ KRAJ, 2003). Jen v málokterém kraji by se daly najít takové podnební a přírodní rozdíly, jaké zde vládou například mezi úrodnou a teplou Hanou a drsnými Beskydy. Pro oblast Slovácka je zase charakteristická spíše rovinná až kopcovitá krajina vhodná především k pěstování vinné révy (PODHORSKÝ, 2006).

Ve Zlínském kraji jsou čtyři typy krajiny, které korespondují s územími bývalých okresů. Na Zlínsku se nachází jak úrodná pole, tak i mnoho podhorských oblastí. Kroměřížsko je charakteristické díky rovinné Hané intenzivním zemědělstvím. Naopak Vsetínsko představuje typickou horskou krajinu s minimální plochou úrodné zemědělské půdy. Uherskohradištsko lze rozdělit na tradiční zemědělské oblasti a na vinařské lokality (ZLÍNSKÝ KRAJ, 2003).

Z celkové rozlohy Zlínského kraje, což je asi 396 400 hektarů, zabírá největší plochu zemědělská půda podílem 49,5 %. Z toho má největší podíl orná půda – 64,8 % a trvalé travní porosty – 28,2 %. Zahrady se rozprostírají na 5 %, sady na 1,5 % a vinice na 0,48 %. Zemědělská výroba sice představuje malou část v celkové tvorbě hrubého domácího produktu v kraji, ale i přesto je hodně důležitá z hlediska údržby a ochrany krajiny. Nejvíce pěstovanými plodinami jsou pšenice ozimá, ječmen, kukuřice, řepka, brambory a cukrovka (ZLÍNSKÝ KRAJ, 2003).

Vedle zemědělské půdy zaujímají téměř 40 % rozlohy kraje lesy. Nejlépe vyhovujícími dřevinami lesních typů regionu jsou buk, dub a jedle. Vodní plochy představují 1,24 %, zastavěná území a ostatní plochy 9,7 % celkové rozlohy (ZLÍNSKÝ KRAJ, 2003).

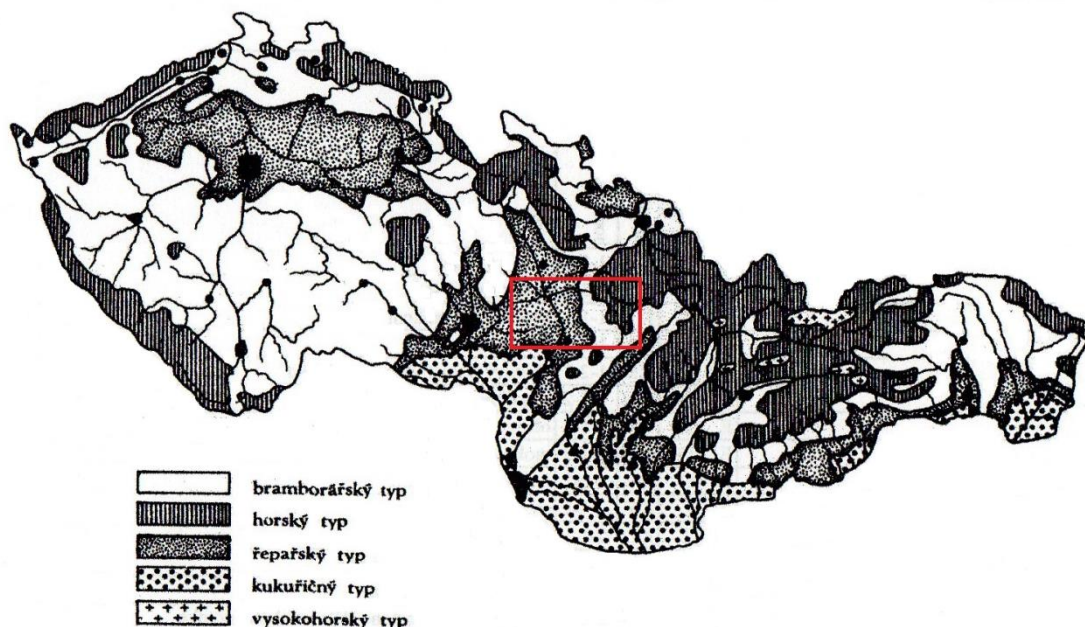
Rajonizace dřevin

Rajonizace dřevin představuje významnou pomoc při výběru vhodných dřevin pro konkrétní typ stanoviště. Jde o písemné a mapové materiály obsahující údaje o vhodnosti či použitelnosti jednotlivých taxonů dřevin dle jejich nároků a požadavků do určitých typů stanovišť. Pro účel této práce byla využita rajonizace podle zemědělských výrobních typů a podtypů (HURYCH a PINC, 1996). Poprvé uveřejnil Scholz (1967, 1970), později ji s dílčími úpravami a doplňky publikovali Kavka (1968, 1969, 1974, 1995), Machovec (1982), Machovec aj. (2000), Pejchal (1983) a další (PEJCHAL, 2008).

Rajonizace dle zemědělských výrobních typů a podtypů byla vypracována na podkladě genomických map pro rajonizaci zemědělských plodin (HURYCH a PINC, 1996). Členění území na stanovištní jednotky vychází z bývalého členění zemědělského půdního fondu na výrobní typy a podtypy, které jsou v některých směrech doplněny a pozměněny. Pět výrobních typů (kukuřičný, řepařský, bramborářský, horský a vysokohorský) je vymezeno klimatickými podmínkami a dále pak členěno dle charakteru půdy na podtypy (a – žitný, b – ječný, c – pšeničný, d – lužní). Tato rajonizace je relativně podrobná, zohledňuje i rozdílnost půdního prostředí a je doplněna i mapovými podklady, ovšem pouze v oblastech zemědělského půdního fondu (PEJCHAL, 2008, HURYCH a PINC, 1996).

Výrobní typ	Nadmořská výška (m n. m.)	Průměrná roční teplota (°C)	Průměrné roční srážky (mm)
kukuřičný	do 200	nad 9 °C	pod 550 mm
řepařský	od 200 do 350	8 – 9 °C	550 – 600 mm
bramborářský	od 350 do 600	6,5 – 8 °C	600 – 800 mm
horský	od 600 do 800	5 – 6,5 °C	800 – 900 mm
vysokohorský	nad 800	do 5 °C	více než 900 mm

Tabulka 1: Charakteristika jednotlivých výrobních typů (HURYCH a PINC, 1996)

Obrázek 1: Geonimická mapa České a Slovenské republiky (HURYCH a PINC, 1996)

Na území Zlínského kraje se podle geonimické mapy vyskytují 3 zemědělské výrobní typy – řepařský, bramborářský a horský. Při rozdělení Zlínského kraje na plochy bývalých okresů se dají jednotlivá území charakterizovat následovně: na území okresů Kroměříž a Uherské Hradiště se vyskytuje převážně řepařský typ, čemuž odpovídá i rozmezí nadmořských výšek a hodnoty průměrných ročních teplot a srážek (viz tabulka č. 1). Okres Vsetín je představitelem typické horské krajiny, kde se zemědělská půda v podobě horského výrobního typu vyskytuje v menšině oproti zalesněné krajině. Zlínský okres může být považován za přechodný mezi řepařským a horským typem. Na jeho území se nachází zejména bramborářský zemědělský výrobní typ.

3.3.3 Historický vývoj

Nejstarším známým státním útvarem na území jihovýchodní Moravy, do které spadá i Zlínský kraj, byla Sámova říše. Ta musela často čelit politickým a vojenským tlakům francké říše přicházejícím ze západu a nájezdům Avarů z východu. Nejznámější byla Velká Morava neboli Velkomoravská říše, jejíž území zasahovalo i do části Dolních Rakous a Slovenska. Vznikl tak vlastně první společný stát Čechů, Moravanů a Slováků, který fungoval jako obrana proti tlaku německých výbojů orientovaných na východ. Největšími centry říše nacházejícími se na území dnešního Zlínského kraje bylo Staré Město u Uherského Hradiště nebo Hora sv. Klimenta na území Chřibů. Na počátku 10. století se Velká Morava díky neshodám a nájezdům spojených francko-

maďarských vojsk rozpadla. Když český kníže Boleslav I. roku 955 porazil Maďary na Lechu, dostalo se území Velkomoravské říše pod vládu Přemyslovců. V letech 1029 až 1031 se pak definitivně stala celá Morava součástí českého knížectví. Na jednání v roce 1198 uzavřeli tehdy ještě kníže Přemysl Otakar a moravský markrabě Vladislav Jindřich dohodu, podle které měl každý z nich vládnout svému území, ovšem fakticky byla Morava stále podřízena českému knížeti. Po vymření všech moravských Přemyslovců roku 1201 se ještě více posílil vliv českých knížat na Moravě (PODHORSKÝ, 2006).

Ve 13. století byla jižní Morava důležitou křižovatkou evropských obchodních cest. Zajímavostí je, že proces vytváření měst byl na Moravě o něco rychlejší než v Čechách. Prvním královským městem se na území dnešního Zlínského kraje stalo roku 1257 Uherské Hradiště, roku 1272 následoval Uherský Brod. I ve 14. století měly všechny moravské části lenní vztah k českému panovníkovi a roku 1349 Karel IV. stanovil, že Morava a Čechy spolu tvoří nedílný a nezcizitelný základ českého státu (PODHORSKÝ, 2006).

Husitské hnutí probíhalo na Moravě poněkud jinak než v Čechách. Moravská města finančně podporovala křižácká tažení císaře Zikmunda proti husitským Čechům. Důvodem byl jejich výrazně německý charakter. Husité převažovali pouze v menších městech a jejich nejvýznamnějšími centry na území dnešního Zlínského kraje byly Uherský Brod a Uherský Ostroh. Důležité husitské středisko vzniklo na ostrově na řece Moravě u Nedakonic (PODHORSKÝ, 2006).

V 2. polovině 15. století zasáhly jihovýchodní Moravu události česko-uherských válek. Od roku 1469, kdy byl katolickým panstvem v Olomouci zvolen českým králem uherský král Matyáš Korvín, Moravu plenila česká i uherská vojska. V roce 1478 došlo k dohodě, podle které Matyáš Korvín vládl na Moravě a v části Slezska, zatímco Vladislav II. kraloval v Čechách a ve zbytku Slezska. Po smrti Matyáše Korvína se roku 1490 stal českým i uherským králem Vladislav II. podle úmluvy, která byla součástí dohody (PODHORSKÝ, 2006).

V 16. století Morava bránila vlastní i cizí města (např. Vídeň) před vpádem Turků. V té době se také na moravském území více než v Čechách usazovali nekatolíci přicházející z německých zemí, protože tady měli více svobody. Po porážce na Bílé hoře se stal moravským zemským správcem kardinál Ditrichštejn, který byl zastáncem tvrdé rekatolizace. Výsledek bělohorské bitvy jako jediní nepřijali evangeličtí Valaši žijící na Vsetínsku, Brumovsku a Vizovicku. Odporovali Habsburkům s malými přestávkami až do konce třicetileté války. Oddíly Valachů však nakonec byly poraženy

vojskem Albrechta z Valdštejna, kterému v té době patřilo vsetínské panství. S příchodem dánského vojska na Moravu roku 1626 bylo spojeno druhé povstání Valachů, ale to bylo rychle potlačeno. Potřetí Valaši povstali v letech 1643 až 1644 po boku Švédů a spolu s nimi dobyli Kroměříž, Přerov, Nový Jičín a hrad Lukov. Povstání bylo definitivně potlačeno vojskem hraběte Jana z Rottalu, který pro výstrahu popravil 200 povstalců (PODHORSKÝ, 2006).

S vestfálským mírem válečné události na jihovýchodní Moravě neskončily. Roku 1663 přešli přes hranice Turci, čímž nastalo pro Moravu nejhorší období tureckých válek. Ve stejném roce Turci provedli ještě dva nájezdy na Uherskohradištsko a Valašsko. V letech 1680 až 1682 ještě k tomu na Moravu vtrhli uherští povstalci. V následujícím roce Turci při svém posledním nájezdu vypálili většinu menších jihomoravských měst. Kolem roku 1777 nastalo živelné rušení katolických bohoslužeb a vyhlašování požadavků na obsazení farností evangelickými faráři na Vizovicku a Vsetínsku. Bylo způsobeno šířením klamných informací o udělení náboženské svobody, na které si zdejší evangelíci museli počkat až do roku 1781, kdy byl vydán toleranční patent (PODHORSKÝ, 2006).

Během revolučního roku 1848 se mezi Čechy a Moravany vyskytly nové neshody. Zatímco Češi bez vědomí Moravanů jednali s císařem o obnově České koruny (včetně Moravy) v rámci monarchie, Moravané panovníka žádali o zachování svého nezávislého postavení vůči Čechům. Samostatnost Moravy požadoval i moravský sněm. Po nástupu Alexandra Bacha do funkce ministra vnitra roku 1851 byla všechna jednání zastavena. Moravské markrabství zaniklo roku 1918 se vznikem Československa. Roku 1927 bylo s Moravou sloučeno Slezsko a vznikla tzv. Moravskoslezská země s vlastní samosprávou. Ta byla zrušena roku 1949 (PODHORSKÝ, 2006).

3.3.4 Zámecké zahrady ve Zlínském kraji

Na území celého Zlínského kraje se nachází celkem 38 zámeckých zahrad a parků. V porovnání s ostatními kraji České republiky a jejich rozlohou je Zlínský kraj poměrně bohatý na zámecké zahrady a parky (viz Tab. 2). Rozmístění zámeckých zahrad a parků ovšem není rovnoměrné po celém území Zlínského kraje. Po rozdělení Zlínského kraje na plochy korespondující s územími bývalých okresů je patrné, že nejvyšší počet zámeckých zahrad a parků se nachází v okrese Kroměříž. Následuje okres Vsetín, Zlín a nakonec Uherské Hradiště, ve kterých se vyskytuje přibližně stejné množství zámeckých zahrad či parků (viz Tab. 3).

Název kraje	Rozloha v km ²	Počet zámeckých zahrad (zdroj: HIEKE a kol., 1984)
Středočeský	11014	133
Jihočeský	10056	69
Plzeňský	7560	66
Jihomoravský	7067	57
Vysočina	6925	55
Moravskoslezský	5555	49
Ústecký	5335	44
Olomoucký	5139	51
Královéhradecký	4757	48
Pardubický	4519	25
Zlínský	3965	38
Karlovarský	3315	16
Liberecký	3163	23

Tabulka 2: Porovnání krajů České republiky

Název okresu	Počet zámeckých zahrad
Kroměříž	17
Uherské Hradiště	5
Vsetín	9
Zlín	7

Tabulka 3: Porovnání území bývalých okresů Zlínského kraje

3.4 CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH OBJEKTŮ ZELENĚ

3.4.1 Bílovice (okres Uherské Hradiště)

V době, kdy obec stala lénem olomouckého biskupství, zde vznikla farnost a o něco později také středověká tvrz, která byla na konci 16. století přestavěna na renesanční zámek s charakteristickými arkádami. Na přelomu 17. a 18. století byl zámek barokně přestavěn. Roku 1809 koupil zámek Ferdinand hrabě z Laurencin-Beafortu a přestavil jej v empírovém stylu. V letech 1831 až 1945 zámek vlastnila hrabata z rodu Logothetti. Za jejich panování byla zámecká budova se středovým rizalitem ještě částečně upravena (*Turistika.cz*, 2007 – 2015).

Přesto, že se jedná o stavbu empírovou, je zámek v podstatě jednoduchou barokní patrovou budovou, kterou obklopuje pěkný udržovaný anglický park, místo konání různých kulturních akcí (*Turistika.cz*, 2007 – 2015). Barokně-empírový zámeček slouží pro potřeby obce Bílovice.

3.4.2 Branky na Moravě (okres Vsetín)

Nevelký zámecký park v Brankách byl založený pravděpodobně stejně jako zámecká budova na začátku 18. století za Františka Erasma Locknera z Lockenau. Úpravy parku do dnešní přírodně krajinářské podoby byly prováděny dle projektu V. Fuchse zahradníkem Kořínkem v letech 1886 - 1887, kdy se stal majitelem velkostatku Dr. Jan Huber. Rozloha parku je 4,3 ha. Roste zde asi 12 jehličnanů a 70 listnáčů (HIEKE, 1985).

Park je v současnosti provozně rozdělen na dvě části. V části obecní se nachází rybník a letní kino. Sortiment dřevin není výrazný, tvoří jej olše a duby a nová kompozičně nevyvážená výsadba. Cennější druhy dřevin lze najít v centrální části parku, který byl v užívání léčebny pro děti (ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY, 2015).

Po letech zanedbávání péče se nyní přistoupilo k obnově parku, v současné době zde probíhá revitalizace. Na nutné probírky porostu a ošetření stromů navazují terénní úpravy a výsadby.

3.4.3 Březolupy (okres Uherské Hradiště)

Původní renesanční tvrz byla v 2. polovině 17. století přestavěna na raně barokní zámek (HIEKE, 1985). Majitelé zámku se rychle střídali. V roce 1912 definitivně vystřídala nevýznamné panské rody podnikatelská sféra. Zámek si zakoupil cukrovar Abrahama a Hermanna Maye ve Starém Městě u Uherského Hradiště. Od roku 1929 se barokní zámek stal državou Baťova koncernu. V roce 1949 byl zámek firmě Baťa zabaven. V současné době slouží potřebám obce (*Turistika.cz*, 2007 – 2015).

Zámek má obdélníkový půdorys a celá budova byla původně jednopatrová. Druhé patro, které se dnes nachází na jižním průčelí, bylo přistavěno až počátkem 20. století (*Turistika.cz*, 2007 – 2015). Kolem zámku se rozkládá nevelká, volně řešená a dendrologicky zajímavá sadovnická úprava z 19. století a vedle stojí bývalá hospodářská budova. Původní zahrada z roku 1686 s oranžérií (uváděna v roce 1740) se nedochovala. Rozloha je 1,2 ha. Roste zde asi 11 jehličnanů a 35 listnáčů (HIEKE, 1985).

3.4.4 Buchlovice (okres Uherské Hradiště)

Zámecký park u zámku byl vystavěn po roce 1700 pro Jana Gerharda Petřvaldského podle návrhu Domenica Martinelliho, který následně upravoval a realizoval Mořic Grimm. Typologicky se jedná o italskou barokní vilu, zasazenou do svažitého terénu, půdorysná dispozice zámku je ovšem poučena tehdy módním typem francouzského maison de plaisance. Čestný dvůr před hlavním zámeckým průčelím byl uzavřen mřížovím po roce 1734, v ose k protilehlým hospodářským budovám byla umístěna kašna s pylonem, a stavba zámku byla ukončena roku 1738. V oplocení parkového areálu byla vybudována v roce 1867 horní vrátnice s vjezdovou fortnou (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Dolní vrátnici, konírny, úpravu zámku s navrženou nadstavbou v bočních rizalitech spolu s úpravami hospodářských budov horního zámku pro obytné účely vyprojektoval architekt Domenik Fey a pochází z první čtvrtiny 20. století (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Zámecká budova má ve střední ose zahradního průčelí slavnostní sál vystupující rizalitem, pod kterým je situována jemně štukovaná sala terrena. Z té se vychází na terasu nad parterem původně italské zahrady. Ta byla před polovinou 18. století upravena na francouzskou zahradu. Hlavní osa zahrady prochází stupňovitě osou slavnostního sálu zámku přes jeho balkon a z dolní sály terreny přes terasu a parter k okrouhlému bazénu s hudební skupinou puttů. Odtud dál k pylonu z roku 1794, který tvoří point de vue. Před pylonem jsou druhotně usazeny mohutné skulptury alegorií Šťastného lovu a Slávy od Ignáce Lengelachera z druhé čtvrtiny 18. století, přenesené v roce 1928 ze zámecké zahrady v Bzenci (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Kompozice celého areálu se tedy po úpravě na zahradu francouzského typu nezměnila, jen ji zdůraznily tvarované živé ploty a solitérní dřeviny (HIEKE, 1985).

Tento zámecký areál byl rozšířen v polovině 19. století podle návrhu Josefa Lacowského o novou krajinářskou část, v které se objevovaly nové vzácné dřeviny, které byly objednávány nebo přiváženy již dříve z dalekých cest nevlastních bratrů – humanisty dr. Leopolda Berchtolda (1759 až 1809) a botanika dr. Bedřicha Berchtolda (1781–1876) (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Tato nově založená část se skládá z horní a dolní partie rozdělené vodním kanálem. Menší horní část navazuje bezprostředně na levou stranu zámku a tvoří v podstatě jeden velký ústřední, protáhlý palouk s okružní cestou a odpočívadlem (nabízí pohled na hrobku v protilehlém zalesněném svahu). Spodní část navazuje na hlavní podzámecký parter a má několik

větších i menších palouků, nachází se zde volně a přirozeně rozmístěné solitéry i porosty dřevin. V roce 1910 přibyly ke krajinářskému parku další pozemky a dolní přírodně krajinářská část byla rozšířena až k silnici (HIEKE, 1985). Na celkové rozloze 18,8 ha ve výšce 265 m n. m. je uváděno 57 druhů jehličin a 127 druhů listnáčů (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Významná je soudobá sbírka 1200 druhů a odrůd fuchsií (*Státní zámek Buchlovice*, 2015). Park má polohopisné i výškopisné zaměření.

Navázání na tradici jedné z nejkrásnějších a nejobdivovanějších zahrad na Moravě pokračuje přes celé 20. století až do současnosti. Výrazný vliv na podobu zahrady měla péče zahradních architektů Otomara Průši a Zdeňka Horsáka, přičemž rozhodujícím způsobem do současného stavu parku zasáhl Pavel Vlášek. Formální zahrada, přecházející do svých krajinářských partií vyniká nejen elegantně symetrickým prostorem neobarokních parterů, ale i vzácnými vzrostlými stromy a během roku neustále se proměňujícími zákoutími. Bezprostředně k zahradě přiléhá zámecké zahradnictví a malá zoologická zahrada. K zámku patří také všudypřítomní pávi – erbovní symbol zakladatelů buchlovického zámku hrabat Petřvaldských (*Státní zámek Buchlovice*, 2015).

V současnosti patří zahrada a park v Buchlovicích k nejcenějším v České republice. Historická, architektonická a botanická hodnota objektu vyžaduje mimořádnou pozornost při jakýchkoli zásazích. Státní zámek a park, které jsou přístupné veřejnosti, spravuje dnes Územní odborné pracoviště NPÚ v Kroměříži.

3.4.5 Holešov (okres Kroměříž)

Zámecká zahrada se nachází na okraji města u raně barokního zámku. Tato mohutná dvoupatrová budova o čtyřech křídlech kolem čtvercového nádvoří, doplněná nárožními věžicemi (KŘÍŽ, 1978), byla vybudována po roce 1650 podle projektu Filiberta Luccheseho pro hraběte Jana Rottala (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Zahrada byla nepochybně založena současně se zámeckou budovou, a to podle návrhu architekta zámku. Rozlehlá pravidelně formovaná zahrada s přilehlou oborou představuje v České republice v tomto měřítku jediné monumentální založení Le Nôtreovského typu s bohatým zastoupením vodní složky. Osa zahrady vychází z čela osy zámku. Tu představuje vodní kanál, který vytéká z kaskády v čele obory protilehlé

zámku, větví se ve dvě ramena, obtékající pravoúhlý parter a vrcholí pak v barokně tvarované nádrži uprostřed parteru. Půdorys kanálů tak vytváří motiv Neptunova trojzubce. V 1. polovině 18. století byla tato velkorysá prostorová koncepce v parteru doplněna stříhanou broderií, po jeho obvodu sítí tvarovaných stěn a loubí, lemujících kanály a protkávající i přilehlé užitkové zahrady a štěpnice. Parter byl v čele zámku vyzdoben početnou galerií soch, lemujících vodní příkop s mostem v hlavní ose (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Brzy nato následovaly změny, které sice ponechaly areálu základní kompozici, zjednodušovaly však dřívější bohatou členitost; typické je nahrazení dekorativního parteru travnatou plochou (KŘÍŽ, 1978). Na parter po jedné straně navazuje růžová zahrada s kruhovým pavilonem. Před ním je pomník z roku 1959 od Jana Habarty, upomínající na skladatele 18. století Františka Xavera Richtera a na jeho zdejší působení v zámecké kapele. Na druhé straně na parter navazují zahrady ovocné. Na konci zahrady navazuje obora pro daňky, s hvězdicovými průseky, která je prořata alejí v hlavní ose zahrady (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Dlouhá průhledová osa celého areálu směřuje dále do okolní krajiny a je na obzoru uzavírána vrchem Hostýnem (HIEKE, 1985).

Velkorysá kompozice, která se v hlavních rysech dochovala, byla obnovena v 1. etapě podle návrhu Otakara Kuči a za účasti Františka Košiny v letech 1956–60, v 2. etapě v letech 1964–74 za vedení Zdeňka Horsáka podle návrhu Dušana Riedla z roku 1962, kde byly nahrazeny i odumírající jírovcové aleje lipovými (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Dendrologicky nejcennější porosty nalezneme na městské straně před zámkem, po pravé straně zámku a v areálu rozária (HIEKE, 1985). Zahrada má rozlohu 39 ha a leží ve výši 234 m n. m. (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Roste zde asi 18 jehličnanů a 69 listnáčů (HIEKE, 1985).

Dnes slouží zámek, spravovaný Městským kulturním střediskem Holešov, kulturně společenským potřebám města. Park je veřejnosti přístupný.

3.4.6 Hošťálková (okres Vsetín)

Zámecký park byl založen ve stejné době jako výstavba zámku ve 2. čtvrtině 19. století. Zámek v empírovém stylu si nechal v letech 1842–1844 postavit tehdejší majitel panství hrabě Frydrych Chorýnský z Ledské podle návrhu vídeňského architekta Františka Schlepse (VÍTEK, 2006). Původní romantické pojetí parku korespondovalo se střídáním klasicistním konceptem panského sídla typu venkovské vily. Na rovinatou

část s nevelkým zámečkem a několika statnými dřevinami navazují svažité partie, které jsou kryté kompaktním porostem (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Mezi zámečkem, hlavní silnicí a sportovním hřištěm je menší, víceméně volně řešený parčík. Jedná se vlastně jen o větší zahradu se zahradním pavilónem a převážně novodobějšími výsadbami dřevin. Pouze po pravé straně budovy zámku je výše zmíněné malé prostranství hustěji osázené staršími, původními dřevinami (HIEKE, 1985). Zahrada má rozlohu 1,35 ha a leží ve výši 380 m n. m. (KŘÍŽ, 1978). Roste zde asi 13 jehličnanů a 30 listnáčů (HIEKE, 1985).

V současnosti je majetkem obce Hošťálková a je v něm zřízena restaurace.

3.4.7 Kelč (okres Vsetín)

Zámecká zahrada a park správního objektu zámku se nacházejí v centru obce, v nadmořské výšce 335 – 340 m. Jejich výměra činí 1,2 ha. Rozloha samotného parku kolem zámku je 0,96 ha (HIEKE, 1985). Terasová, dnes skleníkovým hospodářstvím využívaná zahrada za zámkem má pozemkovou souvislost se starší zahradou renesančního původu, která byla založena v rámci výstavby zámku Italem Jakobem Vlachem v letech 1579–98. Střídmý ráz zahrady vyplýval především z účelu kelčského zámeckého sídla, jakožto správního centra statků olomouckého biskupství. Etapa raně barokních oprav v letech 1664–95, teprve napravující následky poškození za třicetileté války, prostý ráz zahrady nezměnila. Následovalo období, které je z hlediska formování zahrady dosud nejasné, neboť zámek v roce 1742 vyhořel a správa biskupských statků se přestěhovala. Dnes je stromová na terasovém ostrohu u zámku, na terasách pod zámkem je zahradnictví se skleníky a pařeništi. Parková úprava na protilehlém svahu, která se koncepčně pohledově váže k dominantě zámku, vznikla ve dvacátých až třicátých letech 20. století. Byla vyvinuta u objektu, který měl patrně se zámkem funkční souvislost (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Park je volně řešen, s menšími palouky, urostlými skupinami i solitérními dřevinami a pěknou vyhlídkou na zámek a jeho okolí z návrší, kde pak končí (HIEKE, 1985). Má sbírkový charakter, na kterém se podílí sortiment dřevin zastoupený 23 jehličinami a 55 listnáči, což je vzhledem k rozloze překvapivě velký počet. Je zde rovněž zajímavý sortiment keřů (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

V současné době je v zámku odborné učiliště a praktická škola. Zámek i zámecký park je veřejnosti nepřístupný.

3.4.8 Kroměříž – Podzámecká zahrada (okres Kroměříž)

Zámecký park zvaný Podzámecká zahrada je připojen bezprostředně k někdejšímu biskupskému hradu, přebudovávanému v renesanční době na zámek (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Tento mohutný zámecký masív dominuje na nároží čtvercového náměstí téměř celému městu (HIEKE, 1985). Roku 1509 bylo uváděno, že je zde krásná zahrada. Byla to nejen obvyklá štěpnice a zelinářská zahrada, ale i květnice, doplňovaná sazenicemi i ze vzdálených panství. Přestavba zámku za Karla Liechtensteina-Castelcornu, kdy došlo i k úpravě Podzámecké zahrady, byla na začátku šedesátých let 17. století řízena podle plánů italského architekta Filiberta Lucchese, který plochu zahrady protkal charakteristickým vodním systémem. Luccheseho nástupce architekt Giovanni Pietro Tencalla provedl manýristickou přestavbu zámku na základě pozdně renesančních italských zkušeností, k nimž patřila i slavná teze, že zahrada je pokračováním domu. Přízemí zámku v zahradním průčelí věnoval monumentálně pojaté sale terreně (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004), bohatě zdobené barevnou mozaikou a štuky (HIEKE, 1985). Z chladných prostor sály terreny se vycházelo do parteru zahrady, který byl na výši soudobé vysoké úrovně zahradního umění. Záhony s bohatou broderií respektovaly střední osu, která byla zdůrazněna fontánou, a příčné rovné cesty i vyklenuté pěšiny byly rytmizovány sochami a obelisky. Již za biskupa Hamiltona (+ 1776) se Podzámecká zahrada rozšířila severním směrem k řece Moravě o tzv. Hořenuši. O jejím novém vzhledu a jednotlivých partiích jsme informováni albem s šestnácti kolorovanými rytinami J. Fischera z roku 1802. Přebudování Podzámecké zahrady ve smyslu nové estetiky, ovlivněné romantickou náladou návratu k přírodě, bylo důkladné. Návrh z roku 1802 ponechával rozsáhlý barokní parter pod zámkem a soustavu přímých alejí, ale rozvedl osnovu do romantických zákoutí. Významnou roli hrála úprava ramen řeky Moravy do četných bazénů, zejména Dlouhého rybníka a ostrůvku s Čínským pavilonem. Dokonce byl řešen nový vstup, a to tak, že při jihozápadním zámeckém rizalitu byla postavena v roce 1795 podle plánů ing. Křoupala z Grünbergu galerie, tzv. Colloredova kolonáda, arkádová chodba s představeným dvouramenným schodištěm, které bylo u své paty druhotně osazeno sochami čtyř ročních období od neznámého autora z doby po roce 1700. Zmíněné schodiště vedlo vlastně do bývalého opevňovacího příkopu, který byl zasypán a terasovitě upraven, takže s barokně tvarovanou zelení zde vzniklo typické giardino segreto, tj. soukromá nebo oddělená zahrada. Celková úprava Podzámecké zahrady byla však typicky romantická, plná

hříček a atrakcí, které se později rozmnožily o další, např. o pohybující se figury Číňanů. Z Květné zahrady byly přeneseny sochy zápasníků a socha ležícího Neptuna, který dostal název Moravus. Nechyběl zde chrámeček Přátelství, antické a gotické ruiny, do jejichž zdiva byla zabudována torsa násilně osekáných soch z Květné zahrady. A byla zde i poustevna, třebaže byla zbudována jenom z dřevěné konstrukce potažené plátnem. Na počátku třicátých let 19. století se ujal některých prací architekt Antonín Arche, který vytvořil slohově neobyčejně čistá a prostorově citlivě pojatá klasicistní díla. Vedle technických staveb (Vázový můstek, Stříbrný můstek, Lucernový můstek), kde se uplatňovala jako módní materiál litina vyráběná v arcibiskupských železárnách, vznikl i Maxův dvůr. Bylo to vzorné hospodářské stavení z let 1844–45. V roce 1846 postavil A. Arche na půlkruhovém půdorysu v centru Podzámecké zahrady kolonádu, v níž byly později umístěné antické busty z Pompejí, které daly stavbě jméno Pompejská kolonáda. Na ploše rozlehlé zahrady byly vysázeny vzácné stromy ve skupinách i jednotlivě, kompozičně bylo uplatněno použití listnatých stromů a keřů, barvících se během roku před stále zeleným pozadím jehličnanů, a široké volné plochy luk dodávaly přesvědčivý charakter přírodního parku splývajícího s krajinou. V roce 1871 byl přistaven před sala terrenu portikus, jehož autoři architekti František Drbal a Gustav Meretta tak nahradili empirovou přístavbu z roku 1838. Celé následující století vlastně jen respektovalo vytvořené hodnoty a věnovalo se jejich údržbě. Nově vznikl např. koutek živé přírody. V poslední době byl pak interiér Colloredovy kolonády obohacen mozaikami, které svého času vytvořil velký kroměřížský rodák Max Švabinský pro Národní divadlo v Praze jako náhradu za poničené Tulkovy lunety. Podzámecká zahrada se stala v 19. století jedním z nejlépe koncipovaných krajinářských parků v našich zemích a patří k nejznámějším úpravám tohoto slohového názoru v Evropě. Na rozloze 47,1 ha v nadmořské výšce 210 m roste na 50 druhů jehličin a 153 druhů listnáčů. V roce 1997 tento areál zachvátila povodňová kalamita a zničila ke stovce stromů. Roku 1998 byla Podzámecká zahrada zapsána do Světového seznamu památek UNESCO (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

3.4.9 Kroměříž – Květná zahrada (okres Kroměříž)

Libosad zvaný Květná zahrada leží v extravilánu města. Byl založen a vybudován biskupem Karlem z Liechtensteina-Castelcornu v letech 1665–75. Plány k Libosadu pořídil císařský inženýr a architekt Filiberto Lucchese. Když však roku 1666 zemřel, ujal se prací jeho nástupce inženýr architekt Giovanni Pietro Tencalla. Libosad

byl pojat jako osová, pozdně renesanční zahrada, založená v nadmořské výšce 215 m na půdoryse protáhlého obdélníka (485 m × 300 m). Špalírové části zahrady dominuje na hlavní symetrále budova osmiboké rotundy. Přes rosarium, zelené bludiště a čtvercové boskety vede osa zahrady mezi dvěma pravoúhlými rybníčky a dvěma pahorky, na nichž stály altány, ke konci zahrady. Dále obchůzka pokračovala obvodní komunikací k Ptačinci (voliére, založené na ostrůvku) a dále k viváriu a k oranžérii, odkud vedla zpět před galérii-kolonádu k parteru, členěnému hvězdicovitě soustavou špalírů s vnitřními broderiemi. Později byla vybudována Lví kašna a kašna Tritónů, na rybníčcích byly osazeny mytologické figury, v oranžérii byla situována socha ležícího Neptuna. Ve viváriu byl jednak bažantí dvůr a potom umělý králičí kopec. Na vrcholku kopce stála socha bohyně lovu Diany a kolem pahorku čtyři sochy lovců, symbolizující čtyři světadíly. V kolonádě vznikl v nikách postupně volný sochařský cyklus antické tematiky se 44 postavami, zatímco vnější strana byla dekorována 46 bustami. Takto umělecky skvěle vybavený Libosad byl vysazen i odpovídající zelení a květinami. Období baroka tuto vynikající památku manýristického údobí respektovalo a vážil si jí i klasicismus a období krajinářského parku. Geometricky pravidelný, formálně vázaný půdorys zůstal zachován, za dobu tří staletí musely být dožívající dřeviny ve špalírových stěnách nahrazovány novými, a tyto substituce umožňovaly manýristickému Libosadu dožít až do našich dnů. Někdy před rokem 1820 byly poměrně tvrdým zásahem vykáceny špalíry na ploše velkého trojúhelníku, tvořeného v základně kolonádou a ve vrcholu rotundou. Otevřela se tím však pohledově jak kolonáda, tak i rotunda a byl zdůrazněn směr prohlídky podle takto akcentované hlavní osy. Když se v průběhu pěti let 1840–45 zabýval úpravami Květné zahrady architekt Antonín Arche, šlo vzhledem ke struktuře Libosadu o zásadní změny, avšak vzniklo zde dílo architektonicky neobyčejně cenné. Arche totiž vyřešil kratší přístup od města změnou vstupní osy, přičemž na místě hospodářského dvora postavil nově budovy teplého a studeného skleníku. Mezi nimi za vstupní budovou, která oba skleníky spojovala, navrhl nástupní čestný dvůr. Vznikl architektonický soubor pozdně empirového charakteru, který si dodnes uchoval svůj půvab. V letech 1952–54 byla provedena broderiová úprava parteru před kolonádou podle návrhu architekta Pavla Janáka, která je dochována prakticky dodnes. V roce 1964 byl pověřen architekt Dušan Riedl úkolem vypracovat projekt na památkovou restituci Květné zahrady. Květná zahrada spolu s Podzámeckou zahradou byla roku 1998 zapsána do Světového seznamu památek UNESCO (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

3.4.10 Kvasice (okres Kroměříž)

Zámecký park leží na břehu řeky Moravy v nivní poloze. Středověká tvrz na mírném návrší byla během 16. století přestavěna na renesanční zámek. Po barokních úpravách za hraběte Rottala v 18. století došlo k zásadní přestavbě za hraběte J. N. Lemberga. V té době také došlo v roce 1790 k založení krajinářského parku, využívajícího lužní louky řeky Moravy. Současně došlo k postupnému rušení zámeckého opevnění, a po roce 1820 i k odstranění hospodářských budov před zámkem a v polovině století i k pseudoslohové přestavbě zámku (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Park vznikl ve dvou etapách. Roku 1827 se severně od zámku rozkládal krajinářský park s ústřední loukou se skupinami několika stromových rondelů. Tento park byl na východě omezen alejí a mlýnským náhonem. V 2. polovině 19. století byl pak náhon zasypan a park značně rozšířen až k řece Moravě, kryté poměrně vysokým valem (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

V dnešní situaci se jeho hlavní část rozkládá mezi silnicí a obcí, resp. zámkem, který je na mírně vyvýšeném svahu. Jedná se vlastně o větší na sebe navazující palouky, lemované a prostoupené vzrostlou zelení (HIEKE, 1985). Hlavní charakteristikou parku jsou staré listnaté stromy domácího původu, většinou statné solitéry stojící v lukách moravské nivy. Park o rozloze 5,11 ha leží ve výšce 190 m n. m. (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Roste zde asi 12 jehličnanů a 65 listnáčů (HIEKE, 1985).

V současnosti je opravený zámek majetkem obce, slouží jako Domov se zvláštním režimem a přilehlý park je veřejnosti přístupný.

3.4.11 Lešná u Valašského Meziříčí (okres Vsetín)

Zámecký park jihozápadně od cesty procházející obcí má rozlohu přibližně 7,16 ha a nadmořskou výšku 310 – 320 m. Základy parku v krajinářském slohu byly patrně vytvořeny již po roce 1830 na místě zahrady a posléze i hospodářského objektu renesančního zámku, který vznikl před rokem 1620 přestavbou pozdně gotické tvrze (roku 1415). Novoromantická fáze formování parku souvisela s novoklasicistními úpravami a modernizací zámku za života hrabat Kinských v 80. letech 19. století, kdy bylo také zahradní průčelí zámku opatřeno typickým krytým balkonem na štíhlých sloupech (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Zámek byl podstatně přestavěn v roce 1890 podle projektu architekta Micka, pozměněných architektem Siedkem.

V zámeckém areálu byla také zřízena zimní zahrada (KŘÍŽ, 1978). V období první republiky byly založeny dva rybníky a v severní části parku bažantnice (HIEKE, 1985).

Na zahradní průčelí zámku je komponován travnatý parter, který se postupně úží a přechází v průhled. Společná obrysová linie parteru a průhledu má tvar písmene V. Zámek uplatňující se jako dominanta a pohledový uzávěr kompozice, je vsazen mezi dva mohutné jírovce, na které navazují tvarově i barevně propracované dřevinné kulisy parteru i průhledu. Zámek, parter i průhled jsou položeny na společné ose. Namísto očekávaného charakteristického urbanistického průniku osy do navazující krajiny je do průhledu vsazen dřevinný klín, který průhled rozvádí do dvou postranních proudů. V jihozápadní části parku se nachází partie s jezírkem. V parku je uváděn sortiment dřevin reprezentovaný 32 jehličnany a 98 listnáči (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Ještě před 2. světovou válkou mimořádně cenný zámecký park zůstal pak na dlouhou dobu bez řádného odborného ošetření (KŘÍŽ, 1978). Konfiskace majetku hraběcího rodu Kinských v roce 1945 vedla k postupné devastaci zámku i parku. V roce 1975 přešel památkově chráněný lešenský zámek i s parkem do správy Okresního vlastivědného muzea Vsetín. Rekonstrukční práce probíhaly od roku 1983. Od roku 1997 má zámek novou fasádu a obnovena byla i střecha. Během roku 2011 byly vnitřní prostory zámku zrekonstruovány za spolufinancování z evropského fondu Regionálního operačního programu. Po více než 40 letech byl zámek 1. listopadu 2011 slavnostně otevřen veřejnosti.

Dílčí rehabilitace po přechodu parku do správy Okresního vlastivědného muzea v 80. letech 20. století byla zaměřena hlavně na opatření pěstební povahy, ve prospěch stabilizace dřevinného základu a zdůrazněním prostorotvorných vazeb (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Úpravy a rekonstrukce parku zahrnovaly odstranění náletových druhů dřevin, vysazení druhů nových, vybudování chodníků a oplocení a likvidace černých skládek.

V současnosti je park odborníky hodnocen jako druhý nejcenější na území Moravy a Slezska. V parku se nachází velké množství jehličnanů a dalších stromů, bohaté keřové patro se sbírkou azalek a rododendronů. Díky penězům z Evropského fondu pro regionální rozvoj byl také park částečně obnoven a byla vybudována naučná stezka (*Astronomické cestování*, 2015).

3.4.12 Lešná u Zlína (okres Zlín)

Zámecký park s oborou je nově využíván jako zoologická zahrada. Původní zámek byl postaven po roce 1724, kdy se stal majitelem panství rod Seilernů. Bylo to pohodlné barokní sídlo, které mělo sloužit jako náhrada za zchátralý a obytně zastaralý hrad Lukov (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

V roce 1887 byl barokní, později ještě dále upravovaný zámek zbořen a v letech 1890–93 byla postavena za Františka Seilerna dodnes stojící budova podle návrhu architekta Viktora Siedka, dokončená Johannem Mickem. Jedná se o typickou historickou pseudoslohovou architekturu konce 20. století, která využívá dokonalosti uměleckořemeslné práce v interiérech (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Krajinářský park s oborou byl kolem zámku založen v poslední čtvrtině 19. století (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Lze u něj rozlišit dvě organicky na sebe navazující části: horní a dolní. Horní část, která tvoří v podstatě širší okolí zámku, je prostoupena hustší sítí cest. Před zámkem je menší rybníček, výsadby jsou zde rozmanitější a palouky menší. Dolní část je spíše menší obora s rozlehlými loukami a kulisami lesa. Nejzávažnější úpravy proběhly v letech 1920–1930. Dendrologicky nejzajímavější je horní část. Byla zde původní barokní zahrada, která zanikla v letech 1884–1888 při založení obory a přírodního parku (HIEKE, 1985). Po zřízení zooparku byla poněkud narušena původní parková kompozice a byla zde vysázena řada dalších dřevin (KŘÍŽ, 1978). Na rozloze 38,4 ha se uvádí 30 druhů jehličin a 123 druhů listnáčů (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Dnes je zámek proslulý především zooparkem, umístěným v parku a v oboře. Veřejnosti přístupné jsou i zámecké interiéry.

3.4.13 Liptál (okres Vsetín)

Empírová dvoukřídlá zámecká stavba s mansardovou střechou byla na místě bývalého fojtství vystavěna koncem 17. století v barokním slohu, ale zámek byl později přestavěn a upraven. Hrabě Alexander von Brandenstein - Zeppelin získal Liptál roku 1930 a byl jeho majitelem až do konce druhé světové války. Pak mu byl veškerý majetek, jakožto německému státnímu příslušníku, zkonfiskován (*Turistika.cz*, 2007 – 2015).

Před nezvykle dlouhým průčelím zámecké budovy se dnes nachází jen nepatrný zbytek původního anglického parku. Torzo zámeckého parku dnes představuje nejbližší okolí zámku. Na ploše bývalého parku se dnes bohužel nacházejí stavby věnované

kulturním, sportovním a hospodářským aktivitám (fotbalové hřiště, dřevovýroba aj.). Původní návrh parku zpracoval Maxmilián Erras pro hraběte Jana Karla Stomma v letech 1822 - 1823. Z bohaté dendrologické sbírky se do dnešní doby zachovala nepatrná část (ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY, 2015).

Zámek není přístupný veřejnosti, v současnosti se nachází ve velmi zanedbaném stavu a není nijak využíván.

3.4.14 Litence (okres Kroměříž)

Zámecká zahrada je u zámku, zbudovaného asi ve 2. polovině 17. století na místě renesančního sídla a předchozí středověké tvrze, který byl až na konci 18. století přestavěn v doznívající pozdně barokní tradici. Již v polovině 17. století byly na jižní straně zámku okrasné i užitkové zahrady, které navazovaly na zámecké opevnění (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Na jižním bastionu opevnění stával ještě roku 1827 kruhový pavilón (HIEKE, 1985). V roce 1818 vypracoval Maxmilián Erras návrh úpravy zahrady pro svobodného pána Viléma Františka Podstatského (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Tou dobou byla zahrada rozšířena na západ o novou krajinářskou část a sama byla ve stejném duchu upravena. Nová část byla založena ve svažitém terénu s ústředním paloukem a v její nejnižší části byla zřízena kaskáda dvou jezírek. Palouk poskytoval pěkný pohled k zámku a naopak k jezírku a také na mimořádný habitus jasanu ztepilého nad ním. Louce dominuje krásný převislý buk. Pod jižním bastionem opevnění, který byl upravený na terasu kolem zámku, bylo v 1. polovině 20. století založeno lesní alpinum a byly zde zřízeny bazén a tenisové hřiště. V současné době je připravována regenerace parku podle návrhu Jany Kůrové. Park má rozlohu 2,33 ha a leží ve výši 367 m n. m. (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Roste zde asi 5 jehličnanů a 41 listnáčů (HIEKE, 1985).

Po 2. světové válce zde byla zřízena zemědělská škola, později depozitář muzea. Po roce 1993 byl objekt vrácen v restituci rodu Podstatských. Momentálně je v rekonstrukci.

3.4.15 Nový Světlov (okres Uherské Hradiště)

Zámecký park se rozprostírá kolem někdejšího hradu na návrší ostrohu nad řekou Olšavou a nad městečkem Bojkovice. Po renesanční přestavbě je známo, že za Frydrycha Tetoura z Tetova a Malenovic tu byla již roku 1570 obora s daňčí zvěří a v roce 1594 tu byly známé ovocné, chmelové a další zahrady. Po barokní přestavbě

byla úzká zámecká zahrada umístěna ještě před bastiony hradního opevnění a navazovala na vstupní alej. Zahrada byla tvořena pásmem čtvercových bosketů ve stříhaných špalírech, které byly později částečně zrušeny. V letech 1846–56 byl zámek přestavěn v duchu romantické tudorovské gotiky podle projektu Eduarda Kusche. Avšak už na počátku 19. století byla severní část obory, obklopující hradní kopec, upravena v její jižní části na krajinářský park Italem Vitalino Fumugalli. Na jižních svazích byly ovocné sady, kde se ve sklenících pěstovaly citrony, fíky a pomeranče. V parku stojí skupina tří barokních církevních soch z roku 1743. Park byl v 70. a 80. letech prosvětlen a nově upraven. Leží ve výši 380 m n. m. a má rozlohu 20 ha (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Od počátku 20. století se majitelé sídla rychle střídali. Po roce 1945 přešel Světlov do majetku státu, v devadesátých letech byl však v restituci navrácen do soukromých rukou. Zámek Nový Světlov je zrekonstruován pro potřeby zámeckého hotelu, nachází se zde také restaurace a vinárna (*Atlas Česka*, 2007 – 2015).

3.4.16 Valašské Meziříčí (okres Vsetín)

Zámecký park se nachází v centru bývalého a v dnešní době již zaniklého města Krásno nad Bečvou, které bylo sloučeno s Valašským Meziříčím. Rozkládá se na pravém břehu řeky Bečvy, má rozlohu 6,6 ha a nadmořskou výšku 290 m (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Již u původního zámku, který byl postaven za hraběte Františka Josefa Žerotína kolem roku 1750, byl na konci 18. století nebo začátkem 19. století založen ozdobný a také ovocný sad, ve kterém v roce 1822 byla i oranžerie (HIEKE, 1985). Založení parku v krajinářském slohu se uskutečnilo v souvislosti s přestavbou někdejšího úřednického domu na empírový zámek po roce 1815. Dílčí úpravy zámku a parku pak proběhly po roce 1854 za Eduarda Kinského (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004), kdy vznikla dnešní podoba rozlehlého, přírodně krajinářského parku (HIEKE, 1985). Střídmá noblesa původní parkové kompozice je dosud zřejmá prostřednictvím prostorného parterového půloválu, který je uzavřen zahradním průčelím zámku a navazující dřevinnou masou, z vnitřní strany výškově propracovanou a jemně barevně tónovanou (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Přírodně krajinářský park se vyznačuje rozlehlými, rovinatými loukami a pěkně urostlými dřevinami. Celý objekt lemuje širší pás stromů a keřů, takže tvoří samostatný celek, nenavazující na své okolí. Průhledy na zámek ze zadních partií poskytují pěkné obrazy. Z pohledu

dendrologického bohatství parku, který je dnes součástí veřejné zeleně, je průměrný. Najdeme zde asi 24 jehličnanů a 73 listnáčů (HIEKE, 1985).

Počátkem 20. století byl v parku postaven tenisový kurt a dřevěný altán. V roce 1943 byl zámek s parkem nuceně vykoupen městem Valašské Meziříčí a v roce 1945 konfiskován československým státem. O tři roky později byl zámek a park (přejmenován na Park pionýrů) prohlášen za kulturní památku. I přes zákonnou ochranu byl park postupně devastován masově-kulturními akcemi. Stav parku zhoršovala i přítomnost divadelního pódia a od roku 1963 letního kina (*Astronomické cestování*, 2015).

Základní revitalizace parku proběhla až v roce 2004 a byla dokončena ve druhé etapě v letech 2009 a 2010. Součástí záchrany parku byla i přestavba původního letního kina na amfiteátr, na který navazuje soustava dětských hřišť. Současná funkce parku navazuje na původní koncept krajinářské dendrologické sbírky, která je zapojena do širšího okruhu kulturních aktivit ve Valašském Meziříčí (*Astronomické cestování*, 2015).

Park je udržován správou města jako veřejný.

3.4.17 Vizovice (okres Zlín)

Zámecký park leží u sídla, které na místě pobořeného kláštera Smilheim dal postavit v letech 1750–66 biskup Heřman Hannibal Blümegen podle návrhu Františka Antonína Grimma. Časově ještě ve stylu Ludvíka XV. byl realizován klasicistně pojatý zámek nového typu a ve stejném stylu byla založena i zahrada (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Poměrně stinný prostor kolem zámku byl ze sadovnického pohledu vyřešen velmi originálně. Širší prostranství mezi předzámčím a vlastním zámkem je komponováno ve francouzském slohu. Střední část je rozdělena symetricky podle vjezdové cesty do dvou dekorativních záhonů a ostatní plocha je rozčleněna volně stojícími solitérami (HIEKE, 1985). Od nevelkého parteru se sochami dvou gladiátorů od Ondřeje Schweigla směřuje hlavní osa, doprovázená dvěma promenádními bosketovými tunely až k vyhlídce u Růžového kopečku, od které je volně připojen mladší krajinářský park z poloviny 19. století, umístěný v níže položeném údolí kolem rybníčku ledvinovitého tvaru (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Symetrické dvojice stříhaných zelených tunelů umožňují ve stínu projít až na vyhlídkovou terasu, která tvoří výraznou hranici k druhé, výše již zmíněné přírodně krajinářsky pojaté části

parku. Celá tato romanticky laděná scenérie přechází přes kulisu hustě zapojených porostů do zadních rozlehlejších partií podél okresní silnice. Nachází se zde mnoho průhledů na palouky s volně stojícími solitérami nebo významnějšími skupinami dřevin či na malý lesík v pozadí na západě. Díky příznivé konfiguraci terénu a šťastnému pojetí a vyřešení starší přední části vzniklo zde na úpatí hornatého Valašska vzácně harmonické spojení pravidelného a přírodně krajinářského slohu. Nejvýznamnější dřeviny lze nalézt v partii kolem rybníčku a v části poblíž silnice (HIEKE, 1985). Na celkové rozloze 5,9 ha ve výši 305 m n. m. roste 19 druhů jehličin a 62 druhů listnáčů (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Ještě na začátku 20. století se zřejmě uplatňovaly v porostní skladbě především domácí druhy; teprve ve 20. – 30. letech 20. století byla do parku vysazena řada exotických druhů, z nichž však většina postupně uhynula (KŘÍŽ, 1978).

Roku 2001 byl zařazen vizovický zámek mezi národní kulturní památky. Od roku 2006 je zámek Vizovice ve správě Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Kroměříži. Zámecká zahrada je celoročně veřejnosti volně přístupná (*Zámek Vizovice*, 2015).

3.4.18 Vsetín (okres Vsetín)

Zámecký park se rozkládá na svahu pod zámekem na Horním náměstí. Jeho rozloha činí 1,75 / 2,56 ha, nadmořská výška se pohybuje v rozmezí 340–350 m. Park v krajinářském slohu vznikl na horní části barokního zahradního teritoria z let 1723–45, kdy byl hrabětem M. Illesházem obnoven pozdně renesanční zámek, vystavěný v letech 1600–08 Archlebem z Vickova na místě bývalé strážní tvrze, poničený nájezdem kuruců v roce 1708. Založení parku v krajinářském slohu výrazově korespondovalo s klasicistní přestavbou zámku v letech 1830–35. Balkonový portikus zahradního průčelí zámku je osově vázán na věž kostela Nanebevzetí Panny Marie. Na krátké plošině před portikem zahradního průčelí je kruhové vyústění parkových cestních okruhů, akcentované převislým jasanem ztepilým. Cestu navazující na boční vstup provází šestice mohutných lip srdčitých. Serpentinovou cestou v prudkém svahu nad řekou a mostkem přes řeku Bečvu byla tato horní část parku spojena s rovinatou dolní částí za řekou. Jejím těžištěm bylo prostorné jezírko a aleje, které spojovaly mostek s jezírkem a městem. Tato dolní část zámeckého parku je dnes hlavním městským parkem (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). Horní partie, bezprostředně za

budovou, je dendrologicky nejzajímavější, byly zde však postaveny různé pomocné provozy. V parku najdeme asi 6 jehličnanů a 36 listnáčů (HIEKE, 1985).

3.4.19 Zborovice (okres Kroměříž)

Novodobější zámecká budova z let 1890 – 1891 navržená architekty Fellnerem a Helmerem se nachází přibližně ve středu menšího, volně řešeného parku a je i ve své bezprostřední blízkosti obklopena vyššími, hlavně jehličnatými dřevinami. Víceméně lesní partie nalevo od příchozí cesty i zámku s kmeny zarostlými břečťanem je působivá. Okrasné zahrady u zámku byly známy již od orku 1680; barokní parter před zahradním průčelím budovy připomínají dnes jen zbytky tisových porostů. Dnešní podoba parku vznikla pravděpodobně na konci 19. století. Dendrologicky nejbohatší je okolí příchozí cesty a zámku. Rozloha je 1,5 ha. Roste zde asi 15 jehličnanů a 49 listnáčů (HIEKE, 1985).

V současné době je zde Domov pro osoby se zdravotními potížemi Zborovice. Pro tyto účely byly postaveny nové pavilony. Zámek je pro veřejnost nepřístupný.

3.4.20 Zdounky (okres Kroměříž)

Kolem zámku, který byl jezuité přestavěny raně barokně asi v polovině 17. století, se rozprostírá středně velký, volně řešený park, který je dendrologicky poměrně dost bohatý. Zámecká vyvýšenina byla dříve obklopena rozlehlými rybníky a po jejich zrušení na počátku 19. století krajinou s alejemi a kanály. V té době se před zámeckou budovou nacházela architektonická okrasná zahrada a za budovou aleje, které se ve svahu křížily. Přibližně v polovině 19. století došlo k rozšíření celého zahradního areálu k východu o přírodně krajinářský park s loukami, solitérními skupinami dřevin a vodní nádrží. Současný stav parku není po slohové ani estetické stránce příliš uspokojivý. Významnější dřeviny se nachází kolem zámku. Rozloha činí 2,4 ha. Na této ploše roste asi 9 jehličnanů a 41 listnáčů (HIEKE, 1985).

Nyní je zámek v soukromém vlastnictví a společně s parkem, který je veřejnosti přístupný prochází postupnou obnovou.

3.4.21 Zlín (okres Zlín)

Zámecký park leží dnes uvnitř města na terase nad řekou Dřevnicí, ve výši 233 m n. m. o rozloze 2 ha. Šternberská tvrz ze 14. století byla přestavěna před rokem 1571 na renesanční zámek, který byl v roce 1777 hrabětem Františkem Antonínem Khewenhüllerem přetvořen v barokní sídlo se zahradou. Do barokní soustavy patrně již

patřila koncepcce dvou vodních nádrží a terasy zámku (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

V roce 1804 nový majitel, Francouz Claudio Bretton upravil zahradu na krajinářský park, akceptující vodní nádrže, spojené nyní vodním ramenem s ostrovem. Stinné stromové partie se střídaly s ozdobnými květinovými záhony kolem zámku (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004).

Teprve asi po roce 1860 za barona Leopolda Haupta byly vodní nádrže zrušeny a horní část na terase spojena s dolní částí u řeky. Roku 1929 byl park zakoupen pro město a zveřejněn a prostorově spojen se sousedním parkem Komenského (PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol., 2004). V současné době převažuje stromové patro nad plochou otevřených světlých palouků. Partie nad silnicí, která tvoří vlastně okraj městských komunikačních prostranství, je mladšího data a je doplněna (obzvláště v okolí pomníku) poválečnými výsadbami. Kostra parku, zvláště jeho dolní části, je však staršího data a vznikla z velké části mezi oběma světovými válkami. Najdeme zde prvky charakteristické pro naše sadovnictví z první republiky (zákoutí s odpočívadly, partie s kameny aj.). Významné dřeviny jsou roztroušeny po celém areálu. V parku je asi 29 jehličnanů a 74 listnáčů (HIEKE, 1985).

V budově zlínského zámku sídlily po desetiletí dvě významné kulturní instituce: Muzeum jihovýchodní Moravy a Krajská galerie výtvarných umění. Po jejich vystěhování zůstal zámek, který je v majetku města, zcela prázdný a město pro něho marně hledalo novou náplň. Mezitím bylo prostřednictvím aktivity několika nadšených lidí založeno sdružení v podobě obecně prospěšné společnosti Zlínský zámek. Smyslem jejich snažení je připravit projekt, který budovu rehabilituje a prostřednictvím nového programu začlení do živého organismu města (*Zlínský zámek*, 2015).

4 MATERIÁL A METODY

4.1 METODIKA HODNOCENÍ A EVIDENCE VZÁCNÝCH DŘEVIN

Hodnocení současného stavu vzácných dřevin bylo provedeno ve zvoleném správním celku Zlínský kraj. Popis této lokality je již uveden výše.

Při terénním průzkumu byly mapovány dřeviny, které vynikaly svým ojedinělým vzrůstem, věkem, netradičním habitem nebo se jednalo o zvlášť cenné introdukované dřeviny. Při výběru významných jedinců byl stanoven počet maximálně 3 kusů vzácných dřevin na jeden objekt. Mezi hodnocené vzácné dřeviny byly zařazeny i již zákonem chráněné památné stromy. U každého jedince se zaznamenávaly identifikační a dendrometrické údaje a biologicko-ekologické charakteristiky. Celková výška dřeviny a báze koruny byla měřena výškoměrem SILVA s přesností na 1 m. Šířka koruny byla měřena pásmem s přesností na metry. Obvod ve výšce 1,3 m byl měřen pomocí pásma s přesností na centimetry. Následně byla vypočítána také výčetní tloušťka kmene. Uvedena je i charakteristika stanoviště a odhad stáří stromu. Dále je popsán celkový zdravotní stav dřeviny, vývojové stadium a tvar stromu. Databáze památných stromů AOPK České republiky poskytuje ke každému památnému stromu základní informace. Pro potřebu této bakalářské práce byly využity zejména parametry obvodů památných stromů, výšek dřevin, šířek korun stromů a především údaje o stáří těchto jedinců. V rámci možností byla pořizována fotodokumentace. U dřevin byly hodnoceny následující atributy sestavené do výsledného formuláře. Mapové výstupy jsou provedeny v programu ArcMap.

4.1.1 Identifikační a dendrometrické údaje

Pořadové číslo (identifikátor)

Každý z hodnocených jedinců je v databázi i na výkresové části veden pod konkrétním průběžně řazeným pořadovým číslem. (ŠIMEK, 2011)

Lokalizace dřeviny

Při určení polohy dřeviny zakreslením do mapového podkladu pouze s orientací podle okolních prvků je možné počítat s přesností od cca 1 do 15 m. Přesnost je dána kvalitou mapových podkladů a disponibilními orientačními body. V případě této vizuální lokalizace jsou výsledná data převedena do digitální podoby a využita v programu ArcMap. (KOLARČÍK, 2005, 2008)

Taxon (rod, druh, vnitrodruhová jednotka)

Uveden je vědecký název taxonu podle publikace s aktuálním názvoslovím dřevin: KOBLÍŽEK, Jaroslav. Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků. 2., rozš. vyd. Tišnov: Sursum, 2006.

Výška

Vzdálenost dvou rovnoběžných rovin kolmých k ose kmene (či vertikální ose vegetačního prvku), z nichž dolní prochází patou kmene (respektive bází nadzemní části vegetačního prvku) a horní vrcholem vegetačního prvku. (PEJCHAL a ŠIMEK, 2012) Uvedena je v metrech. Zjišťována byla optickým výškoměrem SILVA.

Šířka koruny

Vzdálenost mezi dvěma tečnami vedenými rovnoběžně v protilehlých bodech okapové linie koruny (ČSN DIN 18 920). (PEJCHAL a ŠIMEK, 2012) Uvedena je celková šířka (průměr) koruny v metrech. U korun s nepravidelným obrysem koruny je udávána průměrná hodnota. (ŠIMEK, 2011)

Báze koruny

Za bázi koruny je považována zemi nejbližší se nacházející živá část koruny, tzn. výhony s pupeny či listy, nebo místo nasedání nejnižší postavené živé větve na kmene, pokud je blíže k zemi než zmíněné výhony. (PEJCHAL a ŠIMEK, 2012) Údaj vyjadřuje výšku báze v metrech. (ŠIMEK, 2011, PEJCHAL, 2008)

Obvod kmene

Obvod měřený ve výšce 1,3 m nad patou kmene v celých centimetrech. U vícekmenných jedinců je uveden nejsilnější obvod kmene a další hodnoty obvodu jednotlivých kmenů jsou uvedeny v poznámce (číselná hodnota v kulaté závorce). (ŠIMEK, 2011)

Výčetní tloušťka kmene

Tloušťka (průměr) kmene ve výšce 1,3 m od země v celých centimetrech. Pokud jinak, je uvedeno v poznámce. Tloušťka je měřena kolmo na kmen, na svažitém terénu je výška od země stanovena v místě osy kmene. U vícekmenných jedinců je uveden nejsilnější průměr kmene a další hodnoty výčetní tloušťky jednotlivých kmenů jsou uvedeny v poznámce (číselná hodnota v kulaté závorce). (ŠIMEK, 2011)

Charakteristika stanoviště

Uváděny vlastnosti stanoviště včetně postavení jedince.

Název	Zkratka
solitéra	S
rozvolněná skupina	RS
zapojená skupina	ZS
okraj rozvolněné skupiny	ORS
okraj zapojené skupiny	OZS
rozvolněný porost	RP
zapojený porost	ZP
okraj rozvolněného porostu	ORP
okraj zapojeného porostu	OZP
stromořadí	ST

Tabulka 4: Charakteristika stanoviště (PEJCHAL, 2008)

Stáří stromu

Stáří je stanoveno nejčastěji odhadem pomocí věkových kategorií po 20 letech a dále po 50 letech nebo jsou exempláře řazeny do věkových kategorií vycházejících z jednotlivých etap vývoje (výsadeb) v objektu (PEJCHAL, 2008). U památných stromů bylo stáří zjištěno z dostupné databáze AOPK ČR.

Věková kategorie	Rozmezí let
I. kategorie	0 – 20
II. kategorie	21 – 40
III. kategorie	41 – 60
IV. kategorie	61 – 80
V. kategorie	81 – 100
VI. kategorie	101 – 120
VII. kategorie	121 – 140
VIII. kategorie	141 – 160
IX. kategorie	161 – 180
X. kategorie	181 – 200
XI. kategorie	201 – 250
XII. kategorie	251 – 300

Tabulka 5: Věkové kategorie

Poznámka

Zachycuje údaje, významné pro hodnocení daného jedince, které však nezohledňuje žádná ze standardních charakteristik, především poznámka k identifikaci. (ŠIMEK, 2014)

4.1.2 Biologicko-ekologické charakteristiky

Zdravotní stav

Zdravotní stav v tomto hodnocení vyjadřuje aktuální odchylku (resp. stupeň poškození) od normálu, vztaženou k jednotlivým hodnoceným atributům nebo entitě jako celku.

Celkové hodnocení zdravotního stavu vychází z posouzení závažnosti poškození hodnoceného dílčími charakteristikami (poranění kmene, poranění koruny, dřevokazné houby, hniloby a dutiny, chybné větvení, nepříznivé těžiště jedince, nepříznivá geometrie kmenu a koruny, suché části koruny, příznaky v kořenovém prostoru, jiná poškození). Tyto dílčí znaky mají kumulativní charakter a celkový zdravotní stav je posuzován nejen podle „dílčích poškození“, ale rovněž je zohledňován vliv jejich společného výskytu (kumulace poškození). (ŠIMEK, 2011)

Aktuální škodlivé odchylky od normálního stavu jsou označovány jako choroby (vyvolané patogenními organismy) a poruchy (způsobené jinými faktory jako genetická porucha, negativní abiotické faktory stanoviště, např. nedostatek živin). Podstatou a měřítkem normality je přiměřená energetická rovnováha organismu. (PEJCHAL, 2008)

Název	Charakteristické znaky
výborný	stromy bez poškození
velmi dobrý	stromy mírně poškozené, předpoklad dlouhodobé existence
dobrý	stromy výrazně poškozené, existence není bezprostředně ohrožena
silně poškozený	stromy velmi silně poškozené, existence bezprostředně (nebo během poměrně krátkého období) ohrožena
mrtvý strom	v rozpadu

Tabulka 6: Stupnice hodnocení zdravotního stavu

Vývojové (věkové) stadium

Vyjadřuje etapu individuálního vývoje (ontogeneze) jedince v okamžiku hodnocení, ve které se kloubí projevy růstu a vývoje spjaté se zvyšováním jeho věku s projevy souvisejícími s jeho kulturou. (PEJCHAL a ŠIMEK, 2012)

Vývojové (věkové) stadium	Označení dřevinného vegetačního prvku	Charakteristické znaky
1	Nový	výrazné znaky a projevy ujímání, bez potřebné péče významná pravděpodobnost úhynu; obvykle mladý jedinec, ale i právě přesazený dospělý exemplář
2	Ujatý	ujatý, doposud nestabilizovaný, absence péče již většinou neznamená bezprostřední ohrožení existence; obvykle mladý jedinec, ale i nedávno přesazený dospělý exemplář, (obzvláště) u mladých dřevin je odpovídající péče nezbytná pro získání požadovaných vlastností, především architektury
3	Stabilizovaný dospívající	mladý jedinec, obvykle s intenzivním růstem dotváření vlastností typických pro dospělé jedince a případně souvisejících s pěstebním cílem (především specifická architektura, např. u tvarovaných dřevinných vegetačních prvků)
4	Dospělý	dospělý jedinec, překročeno období kulminace ročního přírůstu, plná schopnost generativní reprodukce, bez výrazných příznaků chátrání, plná funkčnost, vycházející z vlastností taxonu a způsobu pěstování
5	Starý až dožívající	starý až dožívající jedinec, alespoň některé rozměry se blíží maximu dosažitelnému v daných podmínkách, ustávající přírůst, zřetelné příznaky chátrání až dožívání

Tabulka 7: Stupnice hodnocení vývojového stadia (PEJCHAL a ŠIMEK, 2012)

Pěstební forma stromu

Pěstební forma stromu je evidována podle vzniku hodnoceného jedince a hlavních vlivů, které během jeho života formovaly tvar a typ jeho koruny. (KOLARÍK, 2005, 2008)

Pěstební forma stromu	Charakteristika
Strom s primární korunou	Přirozeně rostoucí jedinec s korunou nemodifikovanou vnějšími zásahy.
Tvarovaný strom	Strom s primární korunou, u něhož došlo k odřezání silných větví v blízkosti kmene ve většině objemu koruny.
Vícekmene	Strom s kmenem přirozeně děleným na několik slabších kmenů. Koruna si zachovává celistvý vzhled jednoho jedince.
Pařezový výmladek	Vícekmene větvící se v blízkosti půdního povrchu, vzniklý jako následek pokácení primárního jedince.
Vysektovaný kmen	Jedinec, vzniklý z pařezového výmladku, následně vysektovaný a ponechaný pro solitérní vzrůst.
Svazková výsadba	Výsev či výsadba více jedinců v těsné blízkosti, vedoucí ve vyšším věku ke srůstu kmenů a k vytvoření jednolitě koruny.
Přirozeně redukovaný strom	Jedinec s původně primární korunou zčásti zregenerovanou po přirozeném rozpadu.
Uměle redukovaný strom	Původně primární koruna byla v minulosti sesazena až na úroveň kmene. Vznikající obrost sekundárních výhonů je v pravidelném intervalu odstraňován.
Zanedbaný redukovaný strom	Původně strom s redukovanou korunou, u kterého byla pravidelná redukce zanedbána. Větve výrazně nižšího průměru než pod nimi ležící kmen vyrůstají z jednoho místa.
Zanedbaný redukovaný strom s vícevrstevnou korunou	Zanedbaný jedinec s původně redukovanou korunou vyvíjející se

	v několika úrovních následkem přirozeného rozpadu či redukce jejích částí.
Pařezový výmladek s redukovanou korunou	Jedinec vzniklý z pařezového výmladku s následně pravidelně redukovanou korunou. Často vícekmenný.
Strom – Fénix	Noví jedinci stromového vzrůstu vzniklí vegetativní cestou z rozpadlého mateřského stromu – buď po jeho celkovém kolapsu, nebo následkem zahřícení přemisajících či rozpadlých větví.

Tabulka 8: Pěstební formy stromu (KOLARÍK, 2005, 2008)

5 VÝSLEDKY

5.1 EVIDENCE VÝZNAMNÝCH DŘEVIN

Terénním průzkumem na území Zlínského kraje bylo zmapováno celkem 21 zámeckých zahrad a parků a v nich bylo vybráno 55 jednotlivých dřevin.

Rozsáhlá databáze památných stromů AOPK ČR ke dni 3. 4. 2015 čítala celkem 180 jednotlivých památných stromů na území Zlínského kraje. Z toho pouze 14 jedinců se nachází v zámeckých zahradách a parcích (viz Tab. 9).

Název objektu	Počet památných stromů
Bystřice pod Hostýnem	3
Holešov	1
Koryčany	1
Kroměříž – Podzámecká zahrada	3
Kvasice	1
Liptál	2
Litenčice	1
Střílky	1
Věžky	1
Celkem	14

Tabulka 9: Zastoupení památných stromů v zámeckých objektech zeleně Zlínského kraje

Druhové spektrum evidovaných dřevin

V evidenci vzácných dřevin je zastoupeno 38 druhů dřevin, kříženců a kultivarů. Největší zastoupení mají druhy: buk lesní červenolistý (*Fagus sylvatica* ‘Atropunicea’) s 5 stromy a dále dub letní (*Quercus robur*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*) a trnovník akát ‘Bessoniana’ (*Robinia pseudoacacia* ‘Bessoniana’) vždy po 3 kusech. Zastoupení všech ostatních druhů viz Tab. 10.

Růstové parametry evidovaných dřevin

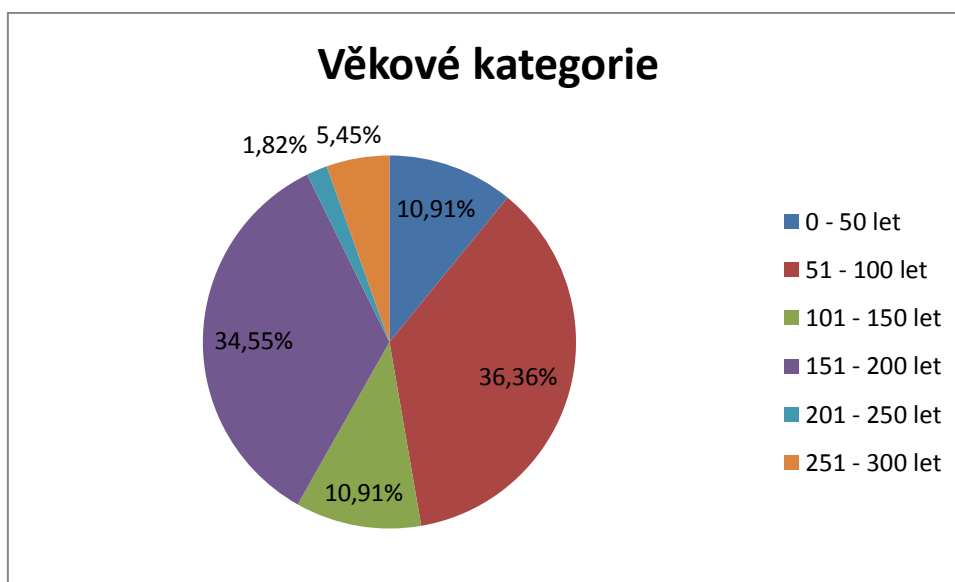
Naměřené obvody jsou v rozpětí od 31 cm do 1020 cm. Nejmhutnější dřevinou v zámeckých zahradách Zlínského kraje je jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) s obvodem 1020 cm v zámeckém parku v Litenčicích. Následuje lapina jasanolistá (*Pterocarya fraxinifolia*) s obvodem 980 cm v zámeckém parku v Buchlovicích a lípa srdčitá (*Tilia cordata*) s obvodem 804 cm v zámeckém parku ve Vsetíně. Naopak nejmenší obvod má pamodřín líbezný (*Pseudolarix amabilis*) s hodnotou 31 cm v zámeckém parku v Lešné

u Zlína, který je součástí mladé výsadby v parku. Hodnoty obvodů kmene všech evidovaných dřevin viz Tab. 11.

Zjištěné výšky jednotlivých dřevin se pohybují v rozmezí od 4 m do 35 m. Nejvyšším evidovaným stromem je borovice Jeffreyova (*Pinus jeffreyi*) s celkovou výškou 35 m v zámeckém parku v Buchlovicích, druhý je platan javorolistý (*Platanus ×hispanica*) s celkovou výškou 34 m v zámeckém parku ve Zborovicích. Nejnižším stromem je převislý jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia* ‘Pendula’) s výškou 4 m v zámeckém parku v Brankách na Moravě. Hodnoty výšek všech evidovaných dřevin viz Tab. 12.

Stáří evidovaných dřevin

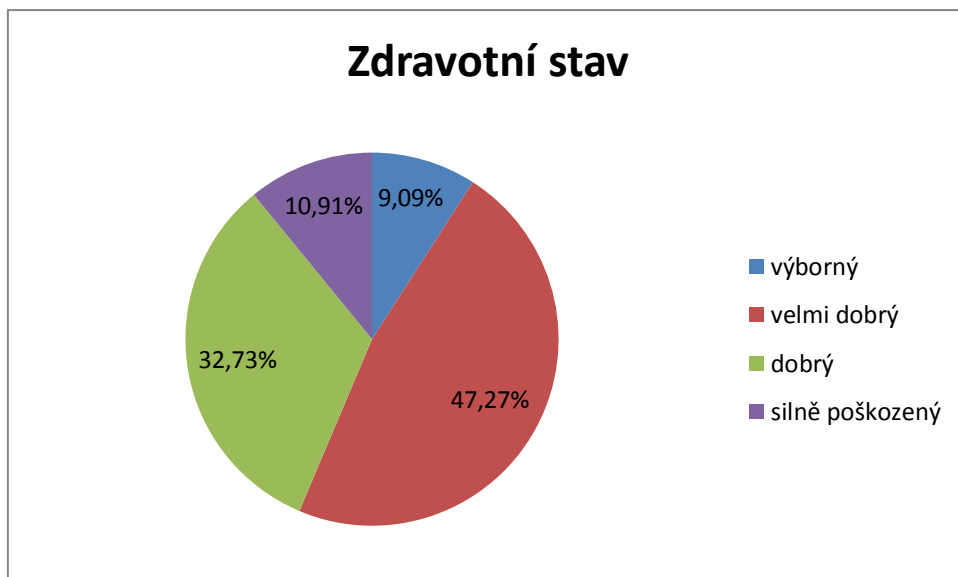
U většiny exemplářů se jedná pouze o odhad. Věkové rozpětí zaevidovaných jedinců je mezi 0 – 300 lety. Nejstaršími stromy jsou jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) v zámeckém parku v Litenčicích, ořešák černý (*Juglans nigra*) v zámeckém parku v Kvasicích a dub letní (*Quercus robur*) také v Kvasicích. U těchto 3 jedinců byl věk odhadnut na přibližně 300 let.

Obrázek 2: Graf stáří evidovaných dřevin

Hodnocení zdravotního stavu významných dřevin

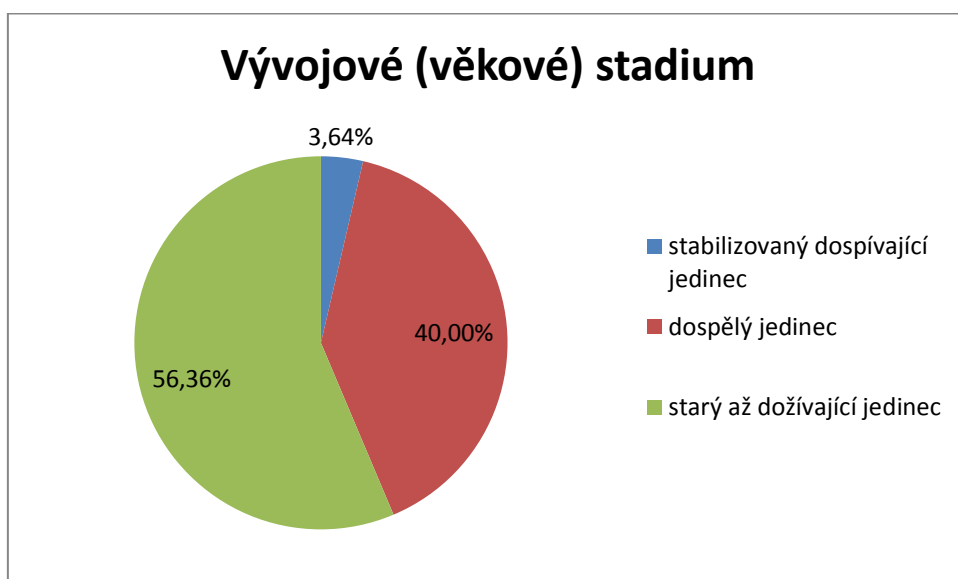
Zdravotní stav evidovaných dřevin je pouze u 9 % výborný. U 47 % se jeví zdravotní stav jako velmi dobrý a u 33 % je zdravotní stav dobrý. Silně poškozený zdravotní stav se objevuje velmi málo (11 %). Mrtvé stromy se v této evidenci vůbec nevyskytují

Obrázek 3: Graf zastoupení zdravotního stavu

Vývojové (věkové) stadium

Většina evidovaných dřevin (56 %) se nachází v posledním vývojovém stadiu, jedná se o staré až dožívající jedince. Velká část hodnocených stromů patří mezi dospělé jedince (40 %). Zbývající 4 % jsou zastoupeny stabilizovanými dospívajícími mladými jedinci. První dvě nejmladší vývojová stadia, tedy noví a ujatí jedinci, se v této evidenci vůbec nevyskytují.

Obrázek 4: Graf zastoupení věkových stadií

6 DISKUSE

6.1 INFORMAČNÍ ZDROJE

Kvantita i kvalita informačních zdrojů a literárních pramenů k tématu této bakalářské práce se dají považovat za dostatečné. Nejznámějšími a nejdůležitějšími zahradami a parky nejen ve Zlínském kraji se zabývá PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol. (2004). Moravským zámeckým parkům se věnuje podrobně HIEKE (1985) a KRÍŽ (1978, 1971). Jednotlivé objekty jsou ve všech zmíněných publikacích popsány dost podrobně včetně popisu konkrétních vzácných a významných dřevin nacházejících se v daných zahradách a parcích. Nejaktuálnější informace poskytuje PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ a kol. (2004), ovšem i v této knize lze nalézt již zastaralé a neplatné údaje. Ve výše zmíněném pramenech je popsán především historický vývoj a význam objektu, jeho velikost, vývoj ve skladbě a proměnlivosti pěstovaného sortimentu rostlin a charakteristické či tematické používané sortimenty rostlin. Informace o vlastnickém či uživatelském právu, přístupnosti objektu a současném stavu a režimu péče o vegetační prvky byly vyhledávány zejména z internetových zdrojů.

Z pohledu základní terminologie bylo čerpáno z různých druhů literatury týkajících se zejména dřevin obecně (ÚRADNÍČEK ET AL. 2001, MADĚRA 2002, KOLAŘÍK 2003) a také zdrojů zabývajících se památnými stromy (REŠ 1998). Definice základních pojmů vysvětlují srozumitelně a většinou se na jejich vysvětlení shodují.

V problematice platné státní legislativy bylo čerpáno zejména ze zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o ochraně přírody a krajiny. Informace nejen o vyhlásování a evidenci památných stromů poskytuje vyhláška č. 395/1992 Sb. Péči o památné stromy se rozsáhle věnuje REŠ (2010). Význam a specifika ošetřování památných stromů řeší KOLAŘÍK (2003) a ŽDÁRSKÝ a kol. (2008). Většina těchto zdrojů a informací je dosti obecná.

Informační zdroje o všech obecných charakteristikách celého Zlínského kraje jsou bohaté a snadno dostupné. Kompletní informace poskytuje publikace, kterou vydal ZLÍNSKÝ KRAJ (2003). Historii kraje se podrobněji věnuje také PODHORSKÝ (2006).

6.2 EVIDENCE VÝZNAMNÝCH DŘEVIN

Při hodnocení a evidenci vzácných dřevin byla použita vlastní metodika, která byla zpracována především podle ŠIMKA (2011, 2014), PEJCHALA (2008) a KOLARÍKA (2005, 2008). Autoři popisují základní problematiku a jednotlivé atributy popisují velmi podobně. Všechny tyto zdroje vystihují danou problematiku dostatečně a pro základní orientaci v tomto tématu zcela postačují. Pro potřeby této bakalářské práce byly některé údaje upraveny či zcela změněny.

Z celkového počtu 38 zámeckých zahrad a parků na území Zlínského kraje bylo terénním průzkumem zmapováno 21 zámeckých zahrad a parků. Jednotlivé objekty byly vybírány především s ohledem na přístupnost zahrady pro veřejnost a také vstřícnost vlastníků a správců v případě soukromých objektů. Většina zmapovaných objektů je veřejně přístupná.

Ve všech hodnocených objektech bylo dohromady vybráno 55 vzácných dřevin. Pro výběr opravdu těch nejvýznamnějších jedinců byl stanoven maximální počet vzácných dřevin na jeden objekt číslem 3. Výběr byl postaven také na snaze zaznamenat co nejrozmanitější taxony, vyskytující se pouze ojedinelé a typické pro daný objekt. O tom svědčí i fakt, že bylo zhodnoceno celkem 38 různých druhů dřevin, kříženců a kultivarů.

V terénu byly zjištěny základní identifikační údaje, dále bylo provedeno měření dendrometrických veličin a zhodnocení zdravotního stavu vzácných dřevin. Největší množství hodnocených vzácných dřevin se nachází ve velmi dobrém zdravotním stavu. Silně poškozené stromy se vyskytují pouze ojedinelé. Z toho vyplývá, že o hodnocené vzácné dřeviny je dostatečně pečováno, a to i přesto, že převážná většina z nich není státem chráněna jako památný strom. Je však vhodné provádět pravidelnou kontrolu jejich stavu, aby se předešlo možným problémům se zanedbáním péče.

Co se týče růstových parametrů evidovaných dřevin, tak dřevinou s největším obvodem kmene je jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) s obvodem 1020 cm v zámeckém parku v Litenčicích. Je však nutno podotknout, že obvod tohoto stromu byl měřen u země pod všemi větvemi, protože nebylo možno změřit ve výšce 1,30 m nad zemí. Následuje lapina jasanolistá (*Pterocarya fraxinifolia*) s obvodem 980 cm v zámeckém parku v Buchlovicích a lípa srdčitá (*Tilia cordata*) s obvodem 804 cm v zámeckém parku ve Vsetíně, u nichž byl obvod měřen podobně jako v předchozím případě. Dřevinou s jedním hlavním kmenem a nejvyšším obvodem měřeným v prsní výšce je

dub letní (*Quercus robur*) s obvodem 722 cm v zámeckém parku v Kvasicích. Naopak nejmenší obvod má pamodřín líbezný (*Pseudolarix amabilis*) s hodnotou 31 cm v zámeckém parku v Lešné u Zlína, který je součástí mladé výsadby v parku. Stejně jako další exempláře s malým obvodem kmene je i tento jedinec zařazen do evidence z důvodu dendrologicky cenného taxonu.

Největší naměřená výška byla zjištěna u borovice Jeffreyovy (*Pinus jeffreyi*) s hodnotou 35 m v zámeckém parku v Buchlovicích. Tento údaj je zajímavý i z toho pohledu, že tato borovice v našich podmínkách dorůstá maximálně asi právě 35 m. Druhým největším stromem je platan javorolistý (*Platanus ×hispanica*) s celkovou výškou 34 m v zámeckém parku ve Zborovicích. Nejnižším stromem je převislý jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia* 'Pendula') s výškou 4 m v zámeckém parku v Brankách na Moravě. Stejně jako další exempláře s malou výškou je i tento jedinec zařazen do evidence z důvodu dendrologicky cenného taxonu.

Podle dostupných dat z rozsáhlé databáze památných stromů AOPK ČR se na území Zlínského kraje vyskytuje celkem 180 jednotlivých památných stromů. Pro potřebu této bakalářské práce bylo zjištěno, že se v zámeckých zahradách a parcích stejného území nachází pouze 14 jedinců (viz Tab. 9). Dalo by se konstatovat, že s ohledem na počet zámeckých zahrad a parků a také na množství zaevidovaných vzácných dřevin se jedná o poměrně nízké číslo. Určitě by si ještě některé další exempláře status památného stromu zasloužily, k čemuž by mohla posloužit i právě v této práci zpracovaná evidence vzácných dřevin.

6.3 VYBRANÉ OBJEKTY ZELENĚ

V rámci terénního šetření bylo navštíveno celkem 21 zámeckých zahrad ve Zlínském kraji. Ve všech objektech volně přístupných veřejnosti je o dřeviny dostatečně pečováno. Jako nejlépe udržované veřejně přístupné parky se jeví parky pod správou Národního památkového ústavu, tj. Buchlovice, Vizovice a zahrady v Kroměříži. Také zámecké parky ve Valašském Meziříčí a Vsetíně, které jsou užívány jako městské parky, působí velmi reprezentativně. Ty navíc poskytují informace nejen o vzácných dřevinách vyskytujících se v parcích i neodborné veřejnosti pomocí informačních tabulí a naučných stezek. Tento přístup je sympatický a u široké veřejnosti se těší velké oblibě. Určitě by bylo vhodné se tímto příkladným podáním informací o vzácnosti parků inspirovat i na jiných místech.

Pokud jde o navštívené soukromé objekty zeleně, údržba dřevin není vždy tak dostatečná, jak by bylo potřebné. Ovšem je zde snaha nebo alespoň záměr do budoucna revitalizovat park a ošetřit tamní dřeviny.

7 ZÁVĚR

Za vzácné dřeviny jsou považovány stromy, které dosahují velmi vysokého věku, velkých rozměrů, mají netradiční habitus nebo se jedná o dendrologicky cenný taxon. O existenci významných a mohutných jedinců chráněných státem jako památné stromy se nejsnadněji dozvíme z dostupné databáze památných stromů České republiky, která je součástí Ústředního seznamu ochrany přírody a krajiny (AOPK ČR).

V databázi památných stromů České republiky je na území Zlínského kraje evidováno celkem 180 jednotlivých památných stromů. V zámeckých zahradách a parcích Zlínského kraje se nachází pouze 14 jedinců v 9 různých zámeckých objektech. Po terénním průzkumu a výsledné evidenci vzácných dřevin je zřejmé, že adeptů na navržení postu památného stromu v zámeckých objektech je dostatek. Návrh na vyhlášení památných stromů příslušným orgánům ochrany přírody může podat každý občan České republiky nebo právnická osoba. Návrh musí obsahovat základní údaje o umístění dřeviny, údaje o dřevině a zdůvodnění návrhu ochrany. Na základě správního řízení vydá příslušný orgán ochrany přírody rozhodnutí o vyhlášení ochrany památného stromu. Prohlášení za památné stromy by si zasloužil i určitý počet jedinců z evidovaných vzácných dřevin. Za úvahu by určitě stál např. buk lesní převislý (*Fagus sylvatica* 'Pendula') v zámeckém parku v Buchlovicích kvůli svému ojedinělému habitu nebo dub letní (*Quercus robur*) v zámeckém parku v Kvasicích díky své mohutnosti. Naopak buk lesní červenolistý (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') v zámeckém parku v Holešově už není v příliš dobrém stavu a velmi rychle odumírá, proto by mohl být z databáze památných stromů vyřazen a nahrazen třeba dubem letním (*Quercus robur*), který se nachází nedaleko od zmíněného buku lesního červenolistého ve stejném zámeckém parku a je v mnohem lepším zdravotním stavu.

Součástí předložené bakalářské práce je evidence významných dřevin nacházejících se na území zámeckých objektů zeleně Zlínského kraje. Zlínský kraj je lokalita zajímavá především velmi rozdílnými ekologicko-pěstitelskými charakteristikami v rámci poměrně malého území. Terénním průzkumem bylo zaevidováno 55 stromů.

V evidenci vzácných dřevin zámeckých zahrad a parků Zlínského kraje je zastoupeno 38 druhů dřevin, kříženců a kultivarů. K nejpočetnějším druhům zařazeným mezi vzácné stromy patří buky lesní červenolisté (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea'), duby letní (*Quercus robur*) a lípy srdčité (*Tilia cordata*).

K nejmohutnějším dřevinám v zámeckých objektech Zlínského kraje patří jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) s obvodem 1020 cm v zámeckém parku v Litenčicích, který již je chráněn jako památný strom. K dalším velikánům náleží lapina jasanolistá (*Pterocarya fraxinifolia*) s obvodem 980 cm v zámeckém parku v Buchlovicích, lípa srdčitá (*Tilia cordata*) s obvodem 804 cm v zámeckém parku ve Vsetíně a dub letní (*Quercus robur*) s obvodem 722 cm v zámeckém parku v Kvasicích. Jako nejvyšší strom byla vyhodnocena borovice Jeffreyova (*Pinus jeffreyi*) s hodnotou 35 m v zámeckém parku v Buchlovicích. Druhým největším stromem je platan javorolistý (*Platanus ×hispanica*) s celkovou výškou 34 m v zámeckém parku ve Zborovicích.

V evidenci vzácných dřevin zámeckých zahrad ve Zlínském kraji je rovněž hodnoceno stáří stromů. K nejstarším zástupcům patří jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) v zámeckém parku v Litenčicích, ořešák černý (*Juglans nigra*) v zámeckém parku v Kvasicích a dub letní (*Quercus robur*) také v Kvasicích. U těchto 3 jedinců byl věk odhadnut na přibližně 300 let. Jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) a ořešák černý (*Juglans nigra*) jsou zapsány v databázi památných stromů ČR.

Nejčastějšími zdravotními problémy vzácných dřevin jsou výskyty suchých větví, dutin a tlakového větvení. Kvalitní zajištění provozní bezpečnosti může znamenat zejména obvodová redukce koruny a instalace vazeb. Z hlediska technologie řezu se provádí většinou pouze řezy bezpečnostní a redukční. Všechny zásahy mají zlepšit vitalitu, zdravotní stav a prodloužit životnost. Je nutné upřednostňovat metody přírodě blízkého ošetřování stromů, pokud to ohledy na bezpečnost dovolují.

Pro získání všech popsaných údajů bylo potřeba zajistit si přístup i do objektů, které jsou pro veřejnost běžně uzavřené. Na dotazy ohledně zpřístupnění parku pro zdokumentování tamních vzácných dřevin bylo většinou ochotně a vstřícně odpovídáno. Jednání a komunikace s dotýcnými zodpovědnými osobami probíhaly se zájmem a snahou vyhovět a pomoci. Ovšem vyskytly se i situace, kdy majitelé přístup do parku neumožnili nebo vůbec na žádosti o přístup do objektu nereagovali. U veřejně přístupných parků se žádné problémy nevyskytly.

Zámecké zahrady a parky Zlínského kraje jsou na vzácné dřeviny velmi bohaté a mnohdy bylo obtížné se rozhodnout při výběru pouze omezeného množství stromů. Navštívené parky byly až na výjimky dobře udržované a o jejich stav bylo dostatečně pečováno. Nevhodný lidský zásah může pro stromy znamenat mnohem větší hrozbu než jejich přirozený zánik. Je proto lidskou povinností se o vzácné dřeviny starat a chovat se k nim s úctou a obdivem.

8 SOUHRN A RESUME, KLÍČOVÁ SLOVA

Tato bakalářská práce se zabývá vzácnými dřevinami zámeckých zahrad ve Zlínském kraji. Definiuje a vymezuje základní pojmy související s vzácnými dřevinami. Poskytuje charakteristiku vybraného správního území i charakteristiku vybraných objektů zeleně. Dále řeší odpovídající a platnou státní legislativu ve smyslu možné ochrany, péstební péče či podpory směřující ke zlepšení současného stavu těchto prvků a objektů. Snaží se vyzdvihnout specifika a problémy jednotlivých objektů a vybraných vzácných dřevin. Bakalářská práce je zaměřena i na hodnocení a evidenci vzácných dřevin. Na území je vybráno 21 zámeckých objektů zeleně a v nich provedeno terénní šetření. U celkem 55 vzácných dřevin jsou zaznamenány jejich parametry a zhodnocen jejich stav. Z výsledků práce vyplývá, že v zámeckých zahradách Zlínského kraje se vyskytuje spousta vzácných dřevin a je potřeba o ně dostatečně pečovat.

Klíčová slova: vzácné dřeviny, zámecké zahrady, hodnocení, evidence, péče o stromy

This thesis deals with rare trees of castle parks in Zlín region. The work defines the basic terms which are connected with rare trees. It characterizes the selected region and selected parks. This work is also solving appropriate and effective national legislation meaning possible protection, care and support to improve the current state of these elements and objects. It endeavour to highlight the specifics and problems of individual objects and selected rare trees. The work is focused on the evaluation and registration of rare trees. In the region is selected 21 castle parks where is done field research. It is recorded parameters of 55 rare trees and evaluate their condition. The results of this thesis show that in the castle parks of Zlín region many rare trees is found and care for them is necessary.

Key words: rare trees, castle parks, evaluation, records, tree care

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

- HIEKE, Karel, Miroslav PINC a Gita HIEKOVÁ. *České zámecké parky a jejich dřeviny*. 1. vyd. Praha: SZN, 1984, 459 s.
- HIEKE, Karel. *Moravské zámecké parky a jejich dřeviny*. 1. vyd. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1985, 307 s., [16] s. barev. obr. příl.
- HRUŠKOVÁ, Marie. *Stromy se na nás dívají*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2003. ISBN 8072382756.
- HURYCH, Václav a Miroslav PINC. *Okrasné dřeviny pro zahrady a parky*. Vyd. 1. Praha: Květ, 1996, 183 s., 32 s. barev. il. ISBN 80-85362-19-8.
- KOBLÍŽEK, Jaroslav. *Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků*. 2., rozš. vyd. Tišnov: Sursum, 2006, 551 s. ISBN 80-7323-117-41-2.
- KOLAŘÍK, Jaroslav. *Péče o dřeviny rostoucí mimo les*. Vlašim: ČSOP Vlašim, 2003, 261, 1, xxii s. ISBN 80-86327-36-1.
- KOLAŘÍK, Jaroslav. *Péče o dřeviny rostoucí mimo les*. Vlašim: ČSOP, 2005, 720, xviii s. ISBN 80-86327-44-2.
- KOLAŘÍK, Jaroslav. *Arboristika: pro další vzdělávání v arboristice*. 1. vyd. Mělník: Vyšší odborná škola zahradnická a střední zahradnická škola, 2008, 210 s.
- KŘÍŽ, Zdeněk. *Významné parky Severomoravského kraje*. 1. vyd. Ostrava: Profil, 1971, 318 s.
- KŘÍŽ, Zdeněk. *Významné parky Jihomoravského kraje*. 1. vyd. Brno: Blok, 1978, 624 s.
- LONSDALE, David. *Tree Hazard Assessment and Management*. HMSO, London, 1999. [online] citováno 6.4.2008, dostupné na [http://www.forestry.gov.uk/pdf/fcpg13.pdf/\\$FILE/fcpg13.pdf](http://www.forestry.gov.uk/pdf/fcpg13.pdf/$FILE/fcpg13.pdf)
- KÜHN, Uwe, Stefan KÜHN a Bernd ULLRICH. *Bäume, die Geschichten erzählen: von Tanzlinden und Gerichtseichen, Baumheiligtümern und Gedenkbäumen in Deutschland*. München: BLV, c2005, 158 s. ISBN 3-405-16767-1.
- MADĚRA, Petr, Jana DRESLEROVÁ a Petra RYCHTECKÁ. *Významné dřeviny příbřežního pásma vodních toků v povodí Odry*. Sborník z konference Ekotrend, České Budějovice, 2002.
- PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ, Božena. *Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 2. vyd. Praha: Libri, 2004, 526 s., [32] s. barev. obr. příl. ISBN 80-7277-279-1.
- PEJCHAL, Miloš. *Arboristika: pro další vzdělávání v arboristice*. 1. vyd. Mělník: Vyšší odborná škola zahradnická a střední zahradnická škola, 2008, 168 s.

- PEJCHAL, Miloš a Pavel ŠIMEK. *Metodika hodnocení dřevin pro potřeby památkové péče: [koncept pro připomínkování odbornou veřejností]*. Lednice: Mendelova univerzita v Brně, Zahradnická fakulta, 2012, 60 s.
- PODHORSKÝ, Marek. *Zlínský kraj*. 1. vyd. v českém jazyce. Praha: Freytag & Berndt, 2006, 160 s. ISBN 80-7316-147-8.
- REŠ, Bohumil. *Památné stromy*. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 1998.
- REŠ, Bohumil a Pavel ŠTĚRBA. *Památné stromy*. Metodika AOPK ČR, Praha, 2010.
- ŠIMEK, Pavel. Návrh stabilizačních opatření na plochách zeleně - Soubory péstebních opatření. *OSTRAVA!!!: Odbor ochrany životního prostředí* [online]. 2011 [cit. 2015-01-02]. Dostupné z: http://www.ostrava.cz/cs/urad/magistrat/odbory-magistratu/odbor-ochrany-zivotniho-prostredi/strategicky-plan-rozvoje-systemu-zelene-na-uzemi-mesta-ostavy/4.-navrh-stabilizacnich-opatreni-na-plochach-zelene/c-documents-and-settings-gackami-doc-www-stra-nky-strategicka1-2-pla-n-rozvoje-systa-c-mu-zelena-4_navrh_stabilizacnich_opatreni-4_4_pestebni_opatreni-pestebni_opatreni_text.pdf
- ŠIMEK, P.: Vyhodnocení dendrologického potenciálu objektu (osnova přednášky), Zpracováno pro předmět Ateliér biotechniky I + Praktika II pro ZKR, 2014
- ŠIMEK, P.: Vyhodnocení dendrologického potenciálu složeného vegetačního prvku a objektu (koncept osnovy textu), Zpracováno pro předmět Ateliér biotechniky I + Praktika II pro ZKR, 2014
- ŠIMEK, P.: Metodika hodnocení vybraných vegetačních prvků (koncept osnovy textu), Zpracováno pro předmět Ateliér biotechniky I + Praktika II pro ZKR, 2014
- ULLRICH, B., KÜHN, S., KÜHN, U., 2009. *Unsere 500 ältesten Bäume: Exklusiv aus dem Deutschen Baumarchiv*. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München 2009, ISBN 978-3-8354-0376-5.
- ÚRADNÍČEK, Luboš a Petr MADĚRA. *Dřeviny České republiky*. Písek: Matice lesnická, 2001, 333 s. ISBN 80-86271-09-9.
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí České republiky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, v platném znění.
- Vyhláška č. 395/1992 Sb.
- Zákon o ochraně přírody a krajiny., 1992. Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb. O ochraně přírody a krajiny, [online] citováno 20.4.2015 dostupné na <http://zakony.cz>.
- Zlínský kraj profil*. Zlínský kraj, 2003.

Internetové zdroje:

AOPK ČR. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z: <http://www.ochranaprirody.cz/>

Astronomické cestování [online]. 2015 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.astrocesty.eu/>

Hošťálková. VÍTEK, Pavel. *Hrady.cz* [online]. 2006 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: http://www.hrady.cz/wnd_show_text.php?tid=11205

Chráněné parky. ČESKÝ SVAZ OCHRÁNCŮ PŘÍRODY. *Příroda Valašska* [online]. 2015 [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.priroda-valasska.cz/cz/4-priroda-valasska/59-sidelni-zelen-a-parky/61-chranene-parky.html>

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Státní zámek Buchlovice* [online]. 2015 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: <http://www.zamek-buchlovice.cz/>

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Zámek Vizovice* [online]. 2015 [cit. 2015-03-26]. Dostupné z: <http://www.zamek-vizovice.cz/>

Revitalizace zámku ve Zlíně. *Zlínský zámek* [online]. 2015 [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.zlinskyzamek.cz/revitalizace.php>

Turistika.cz [online]. 2007 - 2015 [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/>

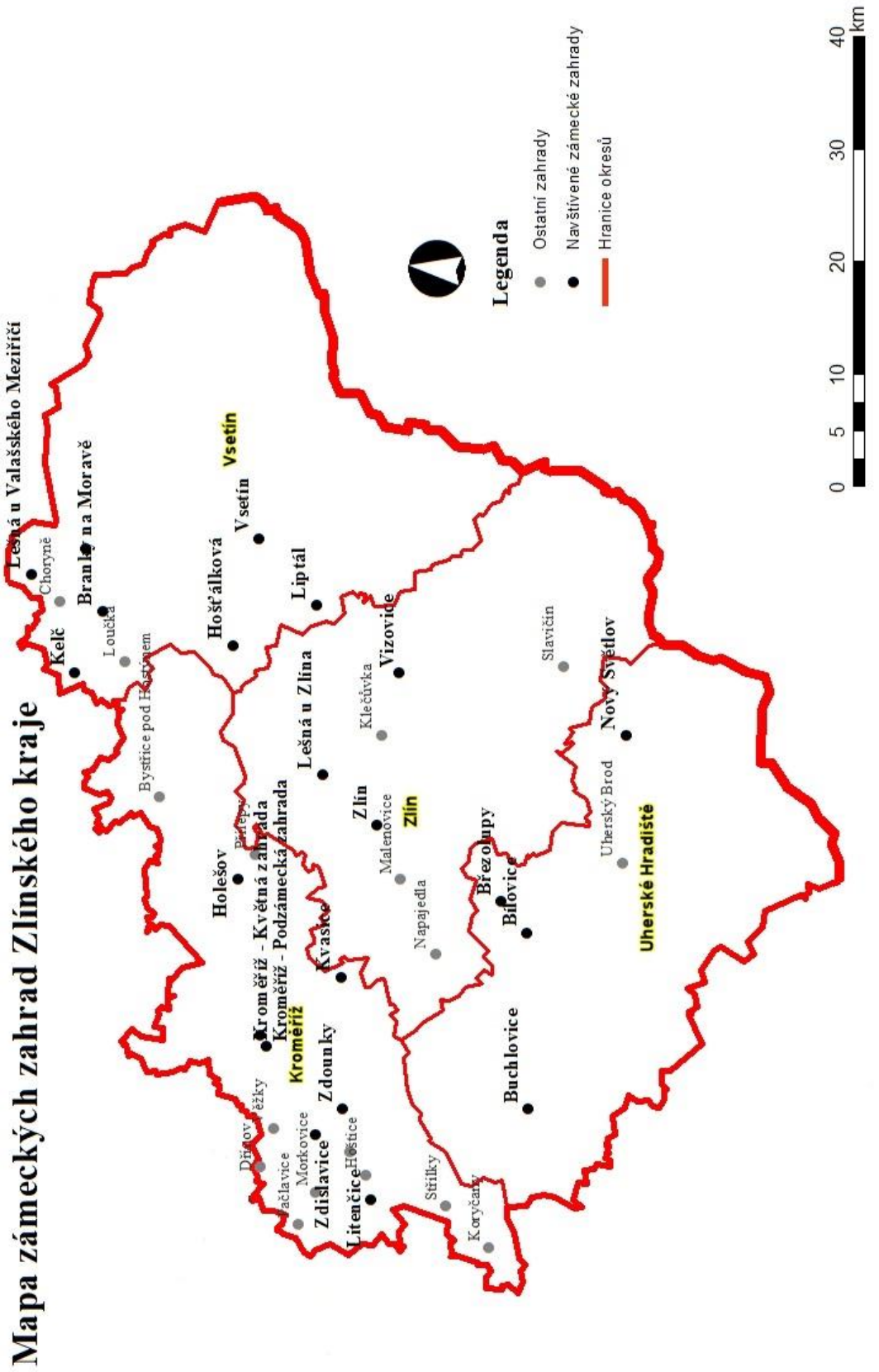
Zámek Nový Světlov. *Atlas Česka* [online]. 2007 - 2015 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.atlasceska.cz/zlinsky-kraj/zamek-novy-svetlov/>

Zlínský kraj - Východní Morava [online]. 2015 [cit. 2015-04-17]. Dostupné z: <http://www.vychodni-morava.cz/>

Prohlížeč služba WMS - Správní a katastrální hranice ČR. *Prohlížeč služba WMS - Správní a katastrální hranice ČR* [online]. Dostupné z <http://services.cuzk.cz/wms/wms.asp>

Prohlížeč služba WMS - Ortofoto. *Prohlížeč služba WMS - Ortofoto* [online]. Dostupné z <http://services.cuzk.cz/wms/wms.asp>

10 PŘÍLOHY

Obrázek 5: Mapa zámeckých zahrad Zlínského kraje

Pořadové číslo taxonu	Taxon	Počet ks
1	<i>Abies concolor</i>	1
2	<i>Acer negundo</i>	1
3	<i>Carpinus betulus</i>	1
4	<i>Carya ovata</i>	1
5	<i>Catalpa bignonioides</i>	2
6	<i>Corylus colurna</i>	1
7	<i>Cryptomeria japonica</i>	1
8	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	5
9	<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula'	1
10	<i>Fagus sylvatica</i> 'Rohanii'	1
11	<i>Fraxinus excelsior</i>	1
12	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	2
13	<i>Ginkgo biloba</i>	2
14	<i>Gleditsia triacanthos</i>	1
15	<i>Juglans nigra</i>	1
16	<i>Liquidambar styraciflua</i>	1
17	<i>Liriodendron tulipifera</i>	2
18	<i>Magnolia solangiana</i>	1
19	<i>Paulownia tomentosa</i>	1
20	<i>Phellodendron amurense</i>	1
21	<i>Picea abies</i>	1
22	<i>Pinus armandii</i>	1
23	<i>Pinus jeffreyi</i>	1
24	<i>Pinus strobus</i>	2
25	<i>Platanus</i> × <i>hispanica</i>	2
26	<i>Prunus subhirtella</i> 'Pendula'	1
27	<i>Pseudolarix amabilis</i>	1
28	<i>Pterocarya fraxinifolia</i>	1
29	<i>Quercus petraea</i>	1
30	<i>Quercus robur</i>	3
31	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Bessoniana'	3
32	<i>Sciadopitys verticillata</i>	1

33	<i>Sorbus aucuparia</i> 'Pendula'	1
34	<i>Taxodium distichum</i>	1
35	<i>Tilia cordata</i>	3
36	<i>Ulmus glabra</i> 'Pendula'	1
37	<i>Ulmus laevis</i>	2
38	<i>Ulmus minor</i>	1
	Celkový součet	55

Tabulka 10: Druhové složení evidovaných dřevin

Pořadové číslo	Taxon	Obvod kmene (cm)
17	<i>Abies concolor</i>	190
1	<i>Acer negundo</i>	128
25	<i>Carpinus betulus</i>	367
40	<i>Carya ovata</i>	167
20	<i>Catalpa bignonioides</i>	500
53	<i>Catalpa bignonioides</i>	236
28	<i>Corylus colurna</i>	553
31	<i>Cryptomeria japonica</i>	101
12	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	664
18	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	337
34	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	402
37	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	526
41	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	518
9	<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula'	704
43	<i>Fagus sylvatica</i> 'Rohanii'	188
36	<i>Fraxinus excelsior</i>	1020
19	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	148
46	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	352
21	<i>Ginkgo biloba</i>	386
38	<i>Ginkgo biloba</i>	290
15	<i>Gleditsia triacanthos</i>	226
26	<i>Juglans nigra</i>	682
29	<i>Liquidambar styraciflua</i>	47

22	<i>Liriodendron tulipifera</i>	495
23	<i>Liriodendron tulipifera</i>	391
54	<i>Magnolia solangiana</i>	119
13	<i>Paulownia tomentosa</i>	216
47	<i>Phellodendron amurense</i>	402
16	<i>Picea abies</i>	361
30	<i>Pinus armandii</i>	63
10	<i>Pinus jeffreyi</i>	402
24	<i>Pinus strobus</i>	291
42	<i>Pinus strobus</i>	283
49	<i>Platanus ×hispanica</i>	592
50	<i>Platanus ×hispanica</i>	544
3	<i>Prunus subhirtella</i> 'Pendula'	91
32	<i>Pseudolarix amabilis</i>	31
11	<i>Pterocarya fraxinifolia</i>	980
52	<i>Quercus petraea</i>	627
14	<i>Quercus robur</i>	460
27	<i>Quercus robur</i>	722
39	<i>Quercus robur</i>	440
6	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Bessoniana'	177
7	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Bessoniana'	167
8	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Bessoniana'	206
33	<i>Sciadopitys verticillata</i>	101
4	<i>Sorbus aucuparia</i> 'Pendula'	126
2	<i>Taxodium distichum</i>	311
44	<i>Tilia cordata</i>	427
45	<i>Tilia cordata</i>	325
48	<i>Tilia cordata</i>	804
5	<i>Ulmus glabra</i> 'Pendula'	101
51	<i>Ulmus laevis</i>	583
55	<i>Ulmus laevis</i>	471
35	<i>Ulmus minor</i>	352

Tabulka 11: Hodnoty obvodů kmene evidovaných dřevin

Pořadové číslo	Taxon	Výška (m)
17	<i>Abies concolor</i>	21
1	<i>Acer negundo</i>	16
25	<i>Carpinus betulus</i>	20
40	<i>Carya ovata</i>	27
20	<i>Catalpa bignonioides</i>	11
53	<i>Catalpa bignonioides</i>	11
28	<i>Corylus colurna</i>	25
31	<i>Cryptomeria japonica</i>	18
12	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	24
18	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	19
34	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	23
37	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	29
41	<i>Fagus sylvatica</i> 'Atropunicea'	27
9	<i>Fagus sylvatica</i> 'Pendula'	20
43	<i>Fagus sylvatica</i> 'Rohanii'	17
36	<i>Fraxinus excelsior</i>	26
19	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	13
46	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	14
21	<i>Ginkgo biloba</i>	22
38	<i>Ginkgo biloba</i>	18
15	<i>Gleditsia triacanthos</i>	22
26	<i>Juglans nigra</i>	16
29	<i>Liquidambar styraciflua</i>	9
22	<i>Liriodendron tulipifera</i>	30
23	<i>Liriodendron tulipifera</i>	25
54	<i>Magnolia solangiana</i>	8
13	<i>Paulownia tomentosa</i>	13
47	<i>Phellodendron amurense</i>	15
16	<i>Picea abies</i>	25
30	<i>Pinus armandii</i>	10
10	<i>Pinus jeffreyi</i>	35
24	<i>Pinus strobus</i>	27

42	<i>Pinus strobus</i>	32
49	<i>Platanus ×hispanica</i>	32
50	<i>Platanus ×hispanica</i>	34
3	<i>Prunus subhirtella</i> 'Pendula'	5
32	<i>Pseudolarix amabilis</i>	5
11	<i>Pterocarya fraxinifolia</i>	24
52	<i>Quercus petraea</i>	24
14	<i>Quercus robur</i>	32
27	<i>Quercus robur</i>	32
39	<i>Quercus robur</i>	31
6	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Bessoniana'	8
7	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Bessoniana'	6
8	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Bessoniana'	7
33	<i>Sciadopitys verticillata</i>	18
4	<i>Sorbus aucuparia</i> 'Pendula'	4
2	<i>Taxodium distichum</i>	22
44	<i>Tilia cordata</i>	12
45	<i>Tilia cordata</i>	26
48	<i>Tilia cordata</i>	25
5	<i>Ulmus glabra</i> 'Pendula'	6
51	<i>Ulmus laevis</i>	10
55	<i>Ulmus laevis</i>	29
35	<i>Ulmus minor</i>	22

Tabulka 12: Hodnoty výšek evidovaných dřevin

Pořadové číslo	1
Lokalizace dřeviny	Bílovice (před zámkem)
Taxon	<i>Acer negundo</i>
Výška (m)	16
Šířka koruny (m)	18
Báze koruny (m)	1
Obvod kmene (cm)	128 (+123, +121)
Výčetní tloušťka kmene (cm)	41 (+39, +38)
Charakteristika stanoviště	ORS
Stáří stromu	41 – 60
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Vícekmén
Poznámka	

Tabulka 13: Hodnotící formulář č. 1

Pořadové číslo	2
Lokalizace dřeviny	Bílovice (u jezírka)
Taxon	<i>Taxodium distichum</i>
Výška (m)	22
Šířka koruny (m)	11
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	311
Výčetní tloušťka kmene (cm)	99
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	21 – 40
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 14: Hodnotící formulář č. 2

Pořadové číslo	3
Lokalizace dřeviny	Branky na Moravě (u zámku)
Taxon	<i>Prunus subhirtella</i> 'Pendula'
Výška (m)	5
Šířka koruny (m)	6
Báze koruny (m)	0
Obvod kmene (cm)	91
Výčetní tloušťka kmene (cm)	29
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 15: Hodnotící formulář č. 3

Pořadové číslo	4
Lokalizace dřeviny	Branky na Moravě (u zámku)
Taxon	<i>Sorbus aucuparia</i> 'Pendula'
Výška (m)	4
Šířka koruny (m)	6
Báze koruny (m)	0
Obvod kmene (cm)	126
Výčetní tloušťka kmene (cm)	40
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	dutina v kmenu

Tabulka 16: Hodnotící formulář č. 4

Pořadové číslo	5
Lokalizace dřeviny	Branky na Moravě (zadní část parku)
Taxon	<i>Ulmus glabra</i> 'Pendula'
Výška (m)	6
Šířka koruny (m)	6
Báze koruny (m)	1
Obvod kmene (cm)	101
Výčetní tloušťka kmene (cm)	32
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 17: Hodnotící formulář č. 5

Pořadové číslo	6
Lokalizace dřeviny	Březolupy (u zámku)
Taxon	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Bessoniana'
Výška (m)	8
Šířka koruny (m)	7
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	177
Výčetní tloušťka kmene (cm)	56
Charakteristika stanoviště	ST
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Tvarovaný strom
Poznámka	

Tabulka 18: Hodnotící formulář č. 6

Pořadové číslo	7
Lokalizace dřeviny	Březolupy (u zámku)
Taxon	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Bessoniana'
Výška (m)	6
Šířka koruny (m)	8
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	167
Výčetní tloušťka kmene (cm)	53
Charakteristika stanoviště	ST
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Tvarovaný strom
Poznámka	

Tabulka 19: Hodnotící formulář č. 7

Pořadové číslo	8
Lokalizace dřeviny	Březolupy (u zámku)
Taxon	<i>Robinia pseudoacacia</i> 'Bessoniana'
Výška (m)	7
Šířka koruny (m)	9
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	206
Výčetní tloušťka kmene (cm)	66
Charakteristika stanoviště	ST
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 20: Hodnotící formulář č. 8

Pořadové číslo	9
Lokalizace dřeviny	Buchlovice (vedle zámku)
Taxon	<i>Fagus sylvatica</i> ‘Pendula’
Výška (m)	20
Šířka koruny (m)	25
Báze koruny (m)	0
Obvod kmene (cm)	704
Výčetní tloušťka kmene (cm)	224
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	181 – 200
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom – Fénix
Poznámka	vazby, suché větve

Tabulka 21: Hodnotící formulář č. 9

Pořadové číslo	10
Lokalizace dřeviny	Buchlovice (u budovy s výstavou)
Taxon	<i>Pinus jeffreyi</i>
Výška (m)	40
Šířka koruny (m)	17
Báze koruny (m)	5
Obvod kmene (cm)	402
Výčetní tloušťka kmene (cm)	128
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	101 – 120
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 22: Hodnotící formulář č. 10

Pořadové číslo	11
Lokalizace dřeviny	Buchlovice (u zámku)
Taxon	<i>Pterocarya fraxinifolia</i>
Výška (m)	24
Šířka koruny (m)	30
Báze koruny (m)	0
Obvod kmene (cm)	980
Výčetní tloušťka kmene (cm)	312
Charakteristika stanoviště	ORS
Stáří stromu	181 – 200
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom – Fénix
Poznámka	obvod měřen u báze

Tabulka 23: Hodnotící formulář č. 11

Pořadové číslo	12
Lokalizace dřeviny	Holešov (u zámku)
Taxon	<i>Fagus sylvatica</i> ‘Atropunicea‘
Výška (m)	24
Šířka koruny (m)	20
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	664
Výčetní tloušťka kmene (cm)	211
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	180
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	Památný strom

Tabulka 24: Hodnotící formulář č. 12

Pořadové číslo	13
Lokalizace dřeviny	Holešov (před zámek)
Taxon	<i>Paulownia tomentosa</i>
Výška (m)	13
Šířka koruny (m)	12
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	216
Výčetní tloušťka kmene (cm)	69
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 25: Hodnotící formulář č. 13

Pořadové číslo	14
Lokalizace dřeviny	Holešov (u rozária)
Taxon	<i>Quercus robur</i>
Výška (m)	32
Šířka koruny (m)	26
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	460
Výčetní tloušťka kmene (cm)	146
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	81 - 100
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	výskyt ochmetu

Tabulka 26: Hodnotící formulář č. 14

Pořadové číslo	15
Lokalizace dřeviny	Hošťálková (u kruhové zpevněné plochy)
Taxon	<i>Gleditsia triacanthos</i>
Výška (m)	22
Šířka koruny (m)	9
Báze koruny (m)	5
Obvod kmene (cm)	226
Výčetní tloušťka kmene (cm)	72
Charakteristika stanoviště	ZS
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	zásah dřevěného pódia do kmene

Tabulka 27: Hodnotící formulář č. 15

Pořadové číslo	16
Lokalizace dřeviny	Hošťálková (u kruhové zpevněné plochy)
Taxon	<i>Picea abies</i>
Výška (m)	25
Šířka koruny (m)	9
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	361
Výčetní tloušťka kmene (cm)	115
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	silně poškozený
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	2 terminály

Tabulka 28: Hodnotící formulář č. 16

Pořadové číslo	17
Lokalizace dřeviny	Kelč (ve svahu naproti zámku)
Taxon	<i>Abies concolor</i>
Výška (m)	21
Šířka koruny (m)	7
Báze koruny (m)	4
Obvod kmene (cm)	190
Výčetní tloušťka kmene (cm)	60
Charakteristika stanoviště	OZS
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 29: Hodnotící formulář č. 17

Pořadové číslo	18
Lokalizace dřeviny	Kelč (ve svahu naproti zámku)
Taxon	<i>Fagus sylvatica</i> ‘Atropunicea‘
Výška (m)	19
Šířka koruny (m)	22
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	337
Výčetní tloušťka kmene (cm)	107
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 30: Hodnotící formulář č. 18

Pořadové číslo	19
Lokalizace dřeviny	Kelč (ve svahu naproti zámku)
Taxon	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'
Výška (m)	13
Šířka koruny (m)	9
Báze koruny (m)	1
Obvod kmene (cm)	148
Výčetní tloušťka kmene (cm)	47
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	41 – 60
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 31: Hodnotící formulář č. 19

Pořadové číslo	20
Lokalizace dřeviny	Kroměříž – Podzámecká zahrada (zadní část parku)
Taxon	<i>Catalpa bignonioides</i>
Výška (m)	11
Šířka koruny (m)	21
Báze koruny (m)	0
Obvod kmene (cm)	500
Výčetní tloušťka kmene (cm)	159
Charakteristika stanoviště	ORS
Stáří stromu	141 – 160
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom – Fénix
Poznámka	

Tabulka 32: Hodnotící formulář č. 20

Pořadové číslo	21
Lokalizace dřeviny	Kroměříž – Podzámecká zahrada (u zámku)
Taxon	<i>Ginkgo biloba</i>
Výška (m)	22
Šířka koruny (m)	16
Báze koruny (m)	3
Obvod kmene (cm)	386
Výčetní tloušťka kmene (cm)	123
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	141 – 160
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 33: Hodnotící formulář č. 21

Pořadové číslo	22
Lokalizace dřeviny	Kroměříž – Podzámecká zahrada (u zámku)
Taxon	<i>Liriodendron tulipifera</i>
Výška (m)	30
Šířka koruny (m)	26
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	495
Výčetní tloušťka kmene (cm)	158
Charakteristika stanoviště	ORS
Stáří stromu	180
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom – Fénix
Poznámka	Památný strom

Tabulka 34: Hodnotící formulář č. 22

Pořadové číslo	23
Lokalizace dřeviny	Kroměříž – Květná zahrada (před kolonádou)
Taxon	<i>Liriodendron tulipifera</i>
Výška (m)	25
Šířka koruny (m)	19
Báze koruny (m)	1
Obvod kmene (cm)	391
Výčetní tloušťka kmene (cm)	124
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	141 – 160
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 35: Hodnotící formulář č. 23

Pořadové číslo	24
Lokalizace dřeviny	Kroměříž – Květná zahrada (před kolonádou)
Taxon	<i>Pinus strobus</i>
Výška (m)	27
Šířka koruny (m)	16
Báze koruny (m)	5
Obvod kmene (cm)	291
Výčetní tloušťka kmene (cm)	93
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	81 – 100
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 36: Hodnotící formulář č. 24

Pořadové číslo	25
Lokalizace dřeviny	Kvasice (zadní část parku)
Taxon	<i>Carpinus betulus</i>
Výška (m)	20
Šířka koruny (m)	25
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	367
Výčetní tloušťka kmene (cm)	117
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	141 – 160
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 37: Hodnotící formulář č. 25

Pořadové číslo	26
Lokalizace dřeviny	Kvasice (zadní část parku)
Taxon	<i>Juglans nigra</i>
Výška (m)	16
Šířka koruny (m)	28
Báze koruny (m)	1
Obvod kmene (cm)	682
Výčetní tloušťka kmene (cm)	217
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	300
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Uměle redukovaný strom
Poznámka	Památný strom

Tabulka 38: Hodnotící formulář č. 26

Pořadové číslo	27
Lokalizace dřeviny	Kvasice (zadní část parku)
Taxon	<i>Quercus robur</i>
Výška (m)	32
Šířka koruny (m)	31
Báze koruny (m)	4
Obvod kmene (cm)	722
Výčetní tloušťka kmene (cm)	230
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	251 – 300
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 39: Hodnotící formulář č. 27

Pořadové číslo	28
Lokalizace dřeviny	Lešná u Valašského Meziříčí (spodní část parku)
Taxon	<i>Corylus colurna</i>
Výška (m)	25
Šířka koruny (m)	13
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	553
Výčetní tloušťka kmene (cm)	176
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	121 – 140
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Vícekmén
Poznámka	vazba

Tabulka 40: Hodnotící formulář č. 28

Pořadové číslo	29
Lokalizace dřeviny	Lešná u Valašského Meziříčí (u zadního vstupu)
Taxon	<i>Liquidambar styraciflua</i>
Výška (m)	9
Šířka koruny (m)	3
Báze koruny (m)	1
Obvod kmene (cm)	47
Výčetní tloušťka kmene (cm)	15
Charakteristika stanoviště	ORS
Stáří stromu	0 – 20
Zdravotní stav	výborný
Vývojové stadium	3
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 41: Hodnotící formulář č. 29

Pořadové číslo	30
Lokalizace dřeviny	Lešná u Valašského Meziříčí (spodní část parku)
Taxon	<i>Pinus armandii</i>
Výška (m)	10
Šířka koruny (m)	5
Báze koruny (m)	0
Obvod kmene (cm)	63
Výčetní tloušťka kmene (cm)	20
Charakteristika stanoviště	OZS
Stáří stromu	0 – 20
Zdravotní stav	výborný
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 42: Hodnotící formulář č. 30

Pořadové číslo	31
Lokalizace dřeviny	Lešná u Zlína (expoziční dinosaurů)
Taxon	<i>Cryptomeria japonica</i>
Výška (m)	18
Šířka koruny (m)	4
Báze koruny (m)	0
Obvod kmene (cm)	101
Výčetní tloušťka kmene (cm)	32
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	41 – 60
Zdravotní stav	výborný
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 43: Hodnotící formulář č. 31

Pořadové číslo	32
Lokalizace dřeviny	Lešná u Zlína (expoziční dinosaurů)
Taxon	<i>Pseudolarix amabilis</i>
Výška (m)	5
Šířka koruny (m)	2
Báze koruny (m)	0
Obvod kmene (cm)	31
Výčetní tloušťka kmene (cm)	10
Charakteristika stanoviště	ORS
Stáří stromu	0 – 20
Zdravotní stav	výborný
Vývojové stadium	3
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 44: Hodnotící formulář č. 32

Pořadové číslo	33
Lokalizace dřeviny	Lešná u Zlína (expozice dinosaurů)
Taxon	<i>Sciadopitys verticillata</i>
Výška (m)	18
Šířka koruny (m)	5
Báze koruny (m)	3
Obvod kmene (cm)	101
Výčetní tloušťka kmene (cm)	32
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	41 – 60
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	poškozený terminál

Tabulka 45: Hodnotící formulář č. 33

Pořadové číslo	34
Lokalizace dřeviny	Liptál (před zámeckým průčelím)
Taxon	<i>Fagus sylvatica</i> ‘Atropunicea‘
Výška (m)	23
Šířka koruny (m)	23
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	402
Výčetní tloušťka kmene (cm)	128
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	100
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	Památný strom

Tabulka 46: Hodnotící formulář č. 34

Pořadové číslo	35
Lokalizace dřeviny	Liptál (před zámeckým průčelím)
Taxon	<i>Ulmus minor</i>
Výška (m)	22
Šířka koruny (m)	21
Báze koruny (m)	1
Obvod kmene (cm)	352 (+226, +201, +176, +173)
Výčetní tloušťka kmene (cm)	112 (+72, +64, +56, + 55)
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	100
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Vícekmén
Poznámka	Památný strom

Tabulka 47: Hodnotící formulář č. 35

Pořadové číslo	36
Lokalizace dřeviny	Litenčice (na břehu potoka)
Taxon	<i>Fraxinus excelsior</i>
Výška (m)	26
Šířka koruny (m)	40
Báze koruny (m)	1
Obvod kmene (cm)	1020
Výčetní tloušťka kmene (cm)	325
Charakteristika stanoviště	ORP
Stáří stromu	300
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Vícekmén
Poznámka	Památný strom; obvod měřen u báze

Tabulka 48: Hodnotící formulář č. 36

Pořadové číslo	37
Lokalizace dřeviny	Nový Světlov
Taxon	<i>Fagus sylvatica</i> ‘Atropunicea‘
Výška (m)	29
Šířka koruny (m)	23
Báze koruny (m)	1
Obvod kmene (cm)	526
Výčetní tloušťka kmene (cm)	167
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	121 – 140
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 49: Hodnotící formulář č. 37

Pořadové číslo	38
Lokalizace dřeviny	Nový Světlov
Taxon	<i>Ginkgo biloba</i>
Výška (m)	18
Šířka koruny (m)	17
Báze koruny (m)	4
Obvod kmene (cm)	290
Výčetní tloušťka kmene (cm)	92
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	81 – 100
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 50: Hodnotící formulář č. 38

Pořadové číslo	39
Lokalizace dřeviny	Nový Světlov
Taxon	<i>Quercus robur</i>
Výška (m)	31
Šířka koruny (m)	25
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	440
Výčetní tloušťka kmene (cm)	140
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	121 – 140
Zdravotní stav	silně poškozený
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 51: Hodnotící formulář č. 39

Pořadové číslo	40
Lokalizace dřeviny	Valašské Meziříčí (u zámku)
Taxon	<i>Carya ovata</i>
Výška (m)	27
Šířka koruny (m)	12
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	167
Výčetní tloušťka kmene (cm)	53
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	41 – 60
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 52: Hodnotící formulář č. 40

Pořadové číslo	41
Lokalizace dřeviny	Valašské Meziříčí (u zámku)
Taxon	<i>Fagus sylvatica</i> ‘Atropunicea‘
Výška (m)	27
Šířka koruny (m)	22
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	518
Výčetní tloušťka kmene (cm)	165
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	141 – 160
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 53: Hodnotící formulář č. 41

Pořadové číslo	42
Lokalizace dřeviny	Valašské Meziříčí (u zámku)
Taxon	<i>Pinus strobus</i> a <i>Carpinus betulus</i>
Výška (m)	32 a 16
Šířka koruny (m)	15 a 18
Báze koruny (m)	7 a 2
Obvod kmene (cm)	283 a 188 (+141, +119, +119, +116, +94)
Výčetní tloušťka kmene (cm)	90 a 60 (+45, +38, +38, +37, +30)
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	81 – 100 a 81 - 100
Zdravotní stav	velmi dobrý a dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou a vícekmem
Poznámka	

Tabulka 54: Hodnotící formulář č. 42

Pořadové číslo	43
Lokalizace dřeviny	Vizovice (u jezírka)
Taxon	<i>Fagus sylvatica</i> 'Rohanii'
Výška (m)	17
Šířka koruny (m)	14
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	188
Výčetní tloušťka kmene (cm)	60
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	21 – 40
Zdravotní stav	výborný
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 55: Hodnotící formulář č. 43

Pořadové číslo	44
Lokalizace dřeviny	Vizovice (u zámku)
Taxon	<i>Tilia cordata</i>
Výška (m)	12
Šířka koruny (m)	17
Báze koruny (m)	4
Obvod kmene (cm)	427
Výčetní tloušťka kmene (cm)	136
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	200
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Uměle redukovaný strom
Poznámka	

Tabulka 56: Hodnotící formulář č. 44

Pořadové číslo	45
Lokalizace dřeviny	Vizovice (v zadní části parku u silnice)
Taxon	<i>Tilia cordata</i>
Výška (m)	26
Šířka koruny (m)	32
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	325 (+234, +203, +200)
Výčetní tloušťka kmene (cm)	103 (+74, +65, +64)
Charakteristika stanoviště	ORS
Stáří stromu	81 – 100
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Vícekmén
Poznámka	

Tabulka 57: Hodnotící formulář č. 45

Pořadové číslo	46
Lokalizace dřeviny	Vsetín (před zámkem)
Taxon	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'
Výška (m)	14
Šířka koruny (m)	9
Báze koruny (m)	1
Obvod kmene (cm)	352
Výčetní tloušťka kmene (cm)	112
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	101 – 120
Zdravotní stav	silně poškozený
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 58: Hodnotící formulář č. 46

Pořadové číslo	47
Lokalizace dřeviny	Vsetín (před zámkem)
Taxon	<i>Phellodendron amurense</i>
Výška (m)	15
Šířka koruny (m)	15
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	402
Výčetní tloušťka kmene (cm)	128
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	101 – 120
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Vícekmén
Poznámka	

Tabulka 59: Hodnotící formulář č. 47

Pořadové číslo	48
Lokalizace dřeviny	Vsetín (lipová alej pod zámkem)
Taxon	<i>Tilia cordata</i>
Výška (m)	25
Šířka koruny (m)	15
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	804
Výčetní tloušťka kmene (cm)	256
Charakteristika stanoviště	ST
Stáří stromu	141 – 160
Zdravotní stav	silně poškozený
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Vícekmén
Poznámka	

Tabulka 60: Hodnotící formulář č. 48

Pořadové číslo	49
Lokalizace dřeviny	Zborovice (u dětského hřiště)
Taxon	<i>Platanus ×hispanica</i>
Výška (m)	32
Šířka koruny (m)	35
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	592
Výčetní tloušťka kmene (cm)	188
Charakteristika stanoviště	ORS
Stáří stromu	141 – 160
Zdravotní stav	silně poškozený
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	dutina, vazby

Tabulka 61: Hodnotící formulář č. 49

Pořadové číslo	50
Lokalizace dřeviny	Zborovice (u dětského hřiště)
Taxon	<i>Platanus ×hispanica</i>
Výška (m)	36
Šířka koruny (m)	33
Báze koruny (m)	8
Obvod kmene (cm)	544
Výčetní tloušťka kmene (cm)	173
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	141 – 160
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 62: Hodnotící formulář č. 50

Pořadové číslo	51
Lokalizace dřeviny	Zborovice (pod zámek)
Taxon	<i>Ulmus laevis</i>
Výška (m)	10
Šířka koruny (m)	10
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	583
Výčetní tloušťka kmene (cm)	186
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	141 – 160
Zdravotní stav	silně poškozený
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Uměle redukovaný strom
Poznámka	

Tabulka 63: Hodnotící formulář č. 51

Pořadové číslo	52
Lokalizace dřeviny	Zdounky (za zámek)
Taxon	<i>Quercus petraea</i>
Výška (m)	24
Šířka koruny (m)	30
Báze koruny (m)	4
Obvod kmene (cm)	627
Výčetní tloušťka kmene (cm)	200
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	141 – 160
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 64: Hodnotící formulář č. 52

Pořadové číslo	53
Lokalizace dřeviny	Zlín (sad Komenského)
Taxon	<i>Catalpa bignonioides</i>
Výška (m)	11
Šířka koruny (m)	14
Báze koruny (m)	4
Obvod kmene (cm)	236
Výčetní tloušťka kmene (cm)	75
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	41 – 60
Zdravotní stav	velmi dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 65: Hodnotící formulář č. 53

Pořadové číslo	54
Lokalizace dřeviny	Zlín (u zámku)
Taxon	<i>Magnolia solangiana</i>
Výška (m)	8
Šířka koruny (m)	10
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	119 (+72, +69, +47, +47, +41)
Výčetní tloušťka kmene (cm)	38 (+23, +22, +15, +15, +13)
Charakteristika stanoviště	S
Stáří stromu	61 – 80
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	4
Tvar stromu	Vícekmén
Poznámka	

Tabulka 66: Hodnotící formulář č. 54

Pořadové číslo	55
Lokalizace dřeviny	Zlín (sad Svobody)
Taxon	<i>Ulmus laevis</i>
Výška (m)	29
Šířka koruny (m)	15
Báze koruny (m)	2
Obvod kmene (cm)	471
Výčetní tloušťka kmene (cm)	150
Charakteristika stanoviště	RS
Stáří stromu	81 – 100
Zdravotní stav	dobrý
Vývojové stadium	5
Tvar stromu	Strom s primární korunou
Poznámka	

Tabulka 67: Hodnotící formulář č. 55

Obrázek 6: Dřevina č. 1 - *Acer negundo* (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 7: Dřevina č. 2 - *Taxodium distichum* (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 8: Dřevina č. 3 - *Prunus subhirtella* 'Pendula' (foto 17. 4. 2015)

Obrázek 9: Dřevina č. 4 - *Sorbus aucuparia* 'Pendula' (foto 17. 4. 2015)

Obrázek 10: Dřevina č. 5 - *Ulmus glabra* 'Pendula' (foto 17. 4. 2015)

Obrázek 11: Dřevina č. 6 - 8 - *Robinia pseudoacacia* 'Bessoniana' (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 12: Dřevina č. 8 - *Robinia pseudoacacia* 'Bessoniana' (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 13: Dřevina č. 9 - *Fagus sylvatica* 'Pendula' (foto 18. 4. 2015)

Obrázek 14: Dřevina č. 10 - *Pinus jeffreyi* (foto 18. 4. 2015)

Obrázek 15: Dřevina č. 11 - *Pterocarya fraxinifolia* (foto 18. 4. 2015)

Obrázek 16: Dřevina č. 12 - *Fagus sylvatica* 'Atropunicea' (foto 3. 10. 2014)

Obrázek 17: Dřevina č. 12 - *Fagus sylvatica* 'Atropunicea' (foto 22. 3. 2015)

Obrázek 18: Dřevina č. 13 - *Paulownia tomentosa*
(foto 3. 10. 2014)

Obrázek 19: Dřevina č. 13 - *Paulownia tomentosa*
(foto 22. 3. 2015)

Obrázek 20: Dřevina č. 14 - *Quercus robur* (foto 3. 10. 2014)

Obrázek 21: Dřevina č. 14 - *Quercus robur* (foto 22. 3. 2015)

Obrázek 21: Dřevina č. 15 - *Gleditsia triacanthos* (foto 11. 4. 2015)

Obrázek 22: Dřevina č. 16 - *Picea abies* (foto 11. 4. 2015)

Obrázek 23: Dřevina č. 17 - *Abies concolor* (foto 27. 3. 2015)

Obrázek 24: Dřevina č. 18 - *Fagus sylvatica* 'Atropunicea' (foto 27. 3. 2015)

Obrázek 25: Dřevina č. 19 - *Fraxinus excelsior* 'Pendula' (foto 27. 3. 2015)

Obrázek 26: Dřevina č. 20 - *Catalpa bignonioides* (foto 4. 10. 2014)

Obrázek 27: Dřevina č. 20 - *Catalpa bignonioides* (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 28: Dřevina č. 21 - *Ginkgo biloba* (foto 4. 10. 2014)

Obrázek 29: Dřevina č. 21 - *Ginkgo biloba* (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 30: Dřevina č. 22 - *Liriodendron tulipifera* (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 31: Dřevina č. 23 - *Liriodendron tulipifera*
(foto 10. 4. 2015)

Obrázek 32: Dřevina č. 24 - *Pinus strobus* (foto
10. 4. 2015)

Obrázek 33: Dřevina č. 25 - *Carpinus betulus* (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 34: Dřevina č. 26 - *Juglans nigra* (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 35: Dřevina č. 27 - *Quercus robur* (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 36: Dřevina č. 28 - *Corylus colurna* (foto 17. 4. 2015)

Obrázek 37: Dřevina č. 29 - *Liquidambar styraciflua* (foto 17. 4. 2015)

Obrázek 38: Dřevina č. 30 - *Pinus armandii* (foto 17. 4. 2015)

Obrázek 39: Dřevina č. 31 – *Cryptomeria japonica*
(foto 12. 4. 2015)

Obrázek 40: Dřevina č. 32 - *Pseudolarix amabilis*
(foto 12. 4. 2015)

Obrázek 41: Dřevina č. 33 - *Sciadopitys verticillata* (foto 12. 4. 2015)

Obrázek 42: Dřevina č. 34 - *Fagus sylvatica*
'Atropunicea' (foto 11. 4. 2015)

Obrázek 43: Dřevina č. 35 - *Ulmus minor* (foto
11. 4. 2015)

Obrázek 44: Dřevina č. 36 - *Fraxinus excelsior* (foto 18. 4. 2015)

Obrázek 45: Dřevina č. 37 - *Fagus sylvatica*
'Atropunicea' (foto 4. 4. 2015)

Obrázek 46: Dřevina č. 38 - *Ginkgo biloba* (foto
4. 4. 2015)

Obrázek 47: Dřevina č. 39 - *Quercus robur* (foto 4. 4. 2015)

Obrázek 48: Dřevina č. 40 - *Carya ovata* (foto 27. 3. 2015)

Obrázek 49: Dřevina č. 41 - *Fagus sylvatica* 'Atropunicea' (foto 27. 3. 2015)

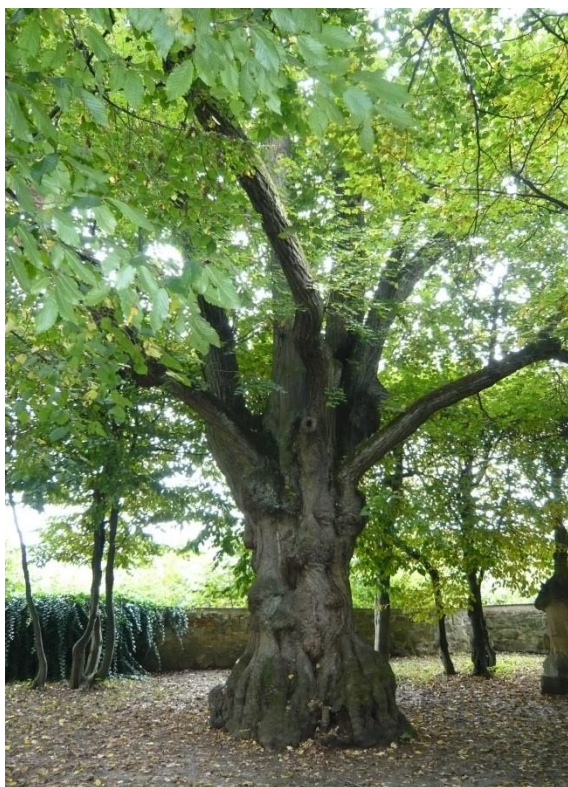
Obrázek 50: Dřevina č. 42 - *Pinus strobus* a *Carpinus betulus* (foto 27. 3. 2015)

Obrázek 51: Dřevina č. 43 - *Fagus sylvatica*
'Rohanii' (foto 5. 10. 2014)

Obrázek 52: Dřevina č. 43 - *Fagus sylvatica*
'Rohanii' (foto 22. 3. 2015)

Obrázek 53: Dřevina č. 44 - *Tilia cordata* (foto
5. 10. 2014)

Obrázek 54: Dřevina č. 44 - *Tilia cordata* (foto
22. 3. 2015)

Obrázek 55: Dřevina č. 45 - *Tilia cordata* (foto 5. 10. 2014)

Obrázek 56: Dřevina č. 45 - *Tilia cordata* (foto 22. 3. 2015)

Obrázek 57: Dřevina č. 46 - *Fraxinus excelsior*
'Pendula' (foto 11. 4. 2015)

Obrázek 58: Dřevina č. 48 - *Tilia cordata* (foto
11. 4. 2015)

Obrázek 59: Dřevina č. 47 - *Phellodendron amurense* (foto 11. 4. 2015)

Obrázek 60: Dřevina č. 49 - *Platanus ×hispanica*
(foto 10. 4. 2015)

Obrázek 61: Dřevina č. 50 - *Platanus ×hispanica*
(foto 10. 4. 2015)

Obrázek 62: Dřevina č. 51 - *Ulmus laevis* (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 63: Dřevina č. 52 - *Quercus petraea* (foto 10. 4. 2015)

Obrázek 64: Dřevina č. 53 - *Catalpa bignonioides* (foto 29. 9. 2014)

Obrázek 65: Dřevina č. 53 - *Catalpa bignonioides* (foto 29. 3. 2015)

Obrázek 66: Dřevina č. 54 - *Magnolia solangiana* (foto 29. 9. 2014)

Obrázek 67: Dřevina č. 54 - *Magnolia solangiana* (foto 29. 3. 2015)

Obrázek 68: Dřevina č. 55 - *Ulmus laevis* (foto 29. 9. 2014)

Obrázek 69: Dřevina č. 55 - *Ulmus laevis* (foto 29. 3. 2015)